POBOACIÓN E MERCADO DE TRABALLO

3

3.1. A poboación galega

Antes de entrar na análise da poboación desde a perspectiva do mercado laboral (poboacións activa, ocupada, desempregada, etc.) cómpre realizar un achegamento á situación demográfica de Galicia nos últimos anos, porque vai ser un claro condicionante da evolución dalgunha das variables significativas para a análise do mercado de traballo.

3.1.1. Evolución da poboación

O cadro 3.1. dá fe da diferente evolución demográfica de Galicia e o conxunto do Estado no último quinquenio. Sobrancearemos os seguintes aspectos:

- A poboación galega permaneceu practicamente estancada de 2000 a 2004 (creceu en 19.085 habitantes, un 0,7%) mentres que nese período a poboación española subiu en 2.697.893 habitantes (un 6,7%, o que supón multiplicar por 9,6 a porcentaxe de Galicia).

Cadro 3.1

Poboación de Galicia, España e UE. 2000-2004

	2000	2001	2002	2003	2004
Galicia	**2.731.900,0**	**2.732.926,0**	**2.737.370,0**	**2.751.094,0**	**2.750.985,0**
España	40.499.791,0	41.116.842,0	41.837.894,0	42.717.064,0	43.197.684,0
UE (25 países)	451.841,2	453.316,2	453.023,7	454.552,3	-
UE (15 países)	376.956,3	378.529,1	378.354,2	380.351,4	-

Fonte: INE e EUROSTAT

No ano 2004 a poboación galega baixou lixeiramente (109 habitantes) mentres que a española aumentou en case medio millón de persoas (480.620).

A desagregación provincial do cadro 3.2 permite comprobar que tan só a provincia de Pontevedra presenta unha continua evolución demográfica positiva no último cuadrienio, mentres que en Lugo e Ourense foi sempre negativa e na Coruña lixeiramente negativa no primeiro ano e positiva –con especial intensidade en 2003- despois.

Cadro 3.2

Poboación de Galicia. Por provincias. 2000-2004

	2000	2001	2002	2003	2004
A Coruña					
Homes	531.744	532.039	533.914	538.469	538.764
Mulleres	576.675	575.963	577.972	582.345	582.580
Total	**1.108.419**	**1.108.002**	**1.111.886**	**1.120.814**	**1.121.344**
Lugo				185.606	
Homes	177.594	176.856	175.583	174.906	173.812
Mulleres	188.025	187.269	186.199	185.606	184.640
Total	**365.619**	**364.125**	**361.782**	**360.512**	**358.452**
Ourense					
Homes	165.472	165.295	164.967	164.171	163.299
Mulleres	179.769	179.328	178.801	178.042	176.959
Total	**345.241**	**344.623**	**343.768**	**342.213**	**340.258**
Pontevedra					
Homes	437.581	439.888	442.257	446.839	449.112
Mulleres	475.040	476.288	477.677	480.716	481.819
Total	**912.621**	**916.176**	**919.934**	**927.555**	**930.931**
Galicia					
Homes	1.312.391	1.314.078	1.316.721	1.324.385	1.324.987
Mulleres	1.419.509	1.418.848	1.420.649	1.426.709	1.425.998
Total	**2.731.900**	**2.732.926**	**2.737.370**	**2.751.094**	**2.750.985**

Fonte: INE. Padrón municipal de habitantes

Na provincia galega de maior crecemento da poboación de 2000 a 2004 (Pontevedra) a suba foi de 18.310 persoas, o que en termos relativos é un 2% (menos da terceira parte do aumento medio estatal).

A variación poboacional no último ano de cada unha das provincias galegas pode verse no cadro 3.3, no que quedan nitidamente reflectidas as "dúas velocidades" existentes na Galicia actual: A Coruña-Pontevedra (que crecen lixeiramente) por unha parte e Lugo – Ourense pola outra (que decrecen ao redor do 0,6%); os datos dese cadro permiten ás persoas interesadas afondar na desagregación provincial das variacións (absoluta e porcentual) da poboación galega no último ano.

Poboación a 01/01/2004 e variación da poboación dende 01/01/2003. Galicia e provincias

Cadro 3.3

	Poboación		Variación	
	1/1/04	1/1/03	Absoluta	Porcentual
A Coruña	1.121.344	1.120.814	530	0,05
Lugo	358.452	360.512	-2.060	-0,57
Ourense	340.258	342.213	-1.955	-0,57
Pontevedra	930.931	927.555	3.376	0,36
Galicia	**2.750.985**	**2.751.094**	-109	0,00

Fonte: INE. Padrón municipal de habitantes 2004

3.1.2. Movementos naturais de poboación

A posición relativa da variación natural da poboación galega entre as distintas comunidades autónomas no ano 2004 reflíctese no cadro 3.4; velaí algúns trazos:

- Galicia rexistrou de novo o maior descenso de poboación de todas as comunidades (7.792 habitantes) anque o fixo con menos intensidade que en 2003 (no que a diminución fora de 9.292 habitantes) nun ano no que o crecemento vexetativo de España foi de 82.580 persoas (26.446 máis que a suba do ano anterior).
- A taxa de natalidade galega é a penúltima do estado (por detrás de Asturias, un ano máis) e está tres puntos por baixo do promedio español.
- A taxa de mortalidade galega, en cambio, é das maiores de España (por diante están só Asturias e Aragón) e está case dous puntos por riba do promedio estatal.

Se enxertamos os movementos naturais de poboación de Galicia de 2004 na andaina das últimas tres décadas conseguimos unha visión moi axeitada do comportamento a longo prazo. O cadro 3.5 amosa que podemos distinguir dous períodos moi diferenciados partindo a metade o total estudado:

- No primeiro (ata o segundo quinquenio do anos oitenta) o crecemento vexetativo da poboación galega descende intensamente pero é aínda positivo
- No segundo é sempre negativo o saldo entre nacementos e mortes, cun valor absoluto que na última década estivo ao redor dos 9.000 habitantes por ano. En 2004 diminuíu algo ese saldo negativo, ao subir lixeiramente os nacementos e baixar as defuncións.

■ Cadro 3.4

Crecemento natural. Taxas de natalidade e mortalidade. Por comunidades autónomas. 2004

	Nacementos	Defuncións	Crecemento vexetativo	Taxa de natalidade (1)	Taxa de Mortalidade (1)
Madrid	69.352	40.908	28.444	12,03	7,10
Andalucía	88.662	62.963	25.699	11,65	8,27
Cataluña	77.101	58.366	18.735	11,49	8,70
C. Valenciana	48.989	39.146	9.843	10,99	8,78
Murcia	16.719	9.640	7.079	13,03	7,51
Canarias	19.069	12.401	6.668	10,11	6,57
Baleares	10.719	7.696	3.023	11,34	8,14
Navarra	6.349	5.044	1.305	11,01	8,74
País Vasco	19.745	18.629	1.116	9,41	8,87
C. A Mancha	17.902	16.921	981	9,73	9,20
Ceuta	1.281	478	803	17,94	6,69
Melilla	1.189	479	710	17,74	7,15
A Rioxa	2.919	2.647	272	10,02	9,09
Estremadura	9.897	10.114	-217	9,27	9,48
Cantabria	4.961	5.300	-339	9,05	9,67
Aragón	11.489	13.099	-1.610	9,29	10,60
Asturias	7.320	12.474	-5.154	6,91	11,77
C. e León	18.923	25.909	-6.986	7,67	10,51
Galicia	**20.692**	**28.484**	**-7.792**	**7,64**	**10,51**
España	453.278	370.698	82.580	10,62	8,68

(1) En tanto por mil.
Fonte: INE. Movemento natural da poboación.

■ Cadro 3.5

Movementos naturais de poboación. Galicia. 1975-2003

	Nacementos	Defuncións	Crecemento natural
1975	43.850	25.834	18.016
1980	39.154	24.681	14.473
1985	28.427	26.295	2.132
1990	22.501	27.979	-5.478
1995	18.799	28.464	-9.665
2000	19.418	28.858	-9.440
2001	19.361	28.300	-8.939
2002	19.350	28.275	-8.925
2003	20.435	29.727	-9.292
2004*	**20.692**	**28.484**	**-7.792**

*Dato provisional
Fonte: IGE (http://www.xunta.es/auto/ige/) e INE (INE Base)

A evolución no último quinquenio do crecemento natural e das taxas de natalidade e mortalidade de Galicia, España e a UE explicita no cadro 3.6 que:

- Galicia ten unha taxa de natalidade claramente menor que a de España ou da UE, ao tempo que a súa taxa de mortalidade supera á destes dous ámbitos xeográficos. Como consecuencia, presenta un saldo vexetativo negativo ao redor dun 3 por mil anual mentres que o saldo é lixeiramente positivo en España e na UE.

- Diminuíu a intensidade da caída poboacional por motivos naturais en Galicia en 2004, despois dun cuadrienio no que estivera sempre no 3,4-3,5 por mil; o descenso de medio punto da taxa de mortalidade no último ano foi a causante (nun ano de estabilización da taxa de natalidade).

Taxas brutas de natalidade e mortalidade. Crecemento vexetativo. 2000-2004

■ **Cadro 3.6**

	2000	2001	2002	2003	2004*
Natalidade					
Galicia	**7,2**	**7,2**	**7,2**	**7,6**	**7,6**
España	9,9	10,0	10,2	10,5	10,6
UE (15 países)	10,8	10,6	10,6	-	-
UE (25 países)	10,6	10,4	10,3	-	-
Mortalidade					
Galicia	**10,7**	**10,5**	**10,5**	**11,0**	**10,5**
España	9,0	8,9	9,0	9,2	8,7
UE (15 países)	9,7	9,6	9,8	-	-
UE (25 países)	9,9	9,7	9,9	-	-
Saldo vexetativo					
Galicia	**-3,5**	**-3,4**	**-3,4**	**-3,4**	**-2,9**
España	0,9	1,1	1,2	1,3	1,3
UE (15 países)	1,1	1,0	0,8	-	-
UE (25 países)	0,7	0,7	0,4	-	-

Datos en tanto por mil
(*) Dato provisional
Fonte: INE e EUROSTAT

A evolución na última década do saldo vexetativo (con desagregación provincial) do cadro 3.7 salienta que:

- En Lugo e Ourense o saldo é negativo no entorno do 7 por mil e en A Coruña do 3 por mil, mentres que Pontevedra abandonou en 2004 o lixeiro saldo negativo do resto do período analizado.
- No último quinquenio é perceptible unha continua suba do saldo demográfico natural no conxunto do estado, con repuntes especialmente intensos en 2000 e 2004 que o fixeron quedar no valor máis alto da década (4,5 veces por riba do de 1995).

■ **Cadro 3.7**

Saldo vexetativo, por 1000 habitantes. Por provincias. 1995-2004

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*	2004*
A Coruña	-3,18	-3,47	-2,86	-2,91	-3,49	-2,82	-2,71	-2,69	-3,50	-2,97
Lugo	-7,67	-8,19	-7,98	-7,86	-8,80	-8,19	-8,48	-8,43	-7,73	-7,25
Ourense	-7,08	-7,50	-7,56	-7,98	-8,20	-7,97	-7,77	-7,77	-7,66	-6,94
Pontevedra	-0,95	-0,96	-0,91	-0,90	-0,83	-0,78	-0,33	-0,50	-0,14	0,40
España	**0,44**	**0,28**	**0,49**	**0,12**	**0,23**	**0,93**	**1,14**	**1,22**	**1,34**	**1,93**

(*) Cifras provisionales.
Fonte: INE, "Indicadores demográficos básicos".

No *Informe Sociolaboral* do pasado ano estudamos a evolución do indicador conxuntural de fertilidade (o número de fillos por muller en idade fértil) en Galicia, España e a UE de 1975 a 2001; vimos alí que o valor do índice galego estaba en 2001 no 40% do valor que tiña en 1975, nivel baixísimo que supón un 75% do dun

estado que no ano 1976 ocupaba o segundo posto da UE-15 (por detrás de Irlanda) e que pasou á última posición un cuarto de século despois. A taxa de fecundidade española de 2004 (1,32) subiu unha décima no último quinquenio e supera en tres décimas á galega, pero segue dúas décimas por baixo do promedio da UE.

3.1.3. Poboación estranxeira

A importante chegada de poboación do estranxeiro (inmigrantes e emigrantes retornados) é un dos fenómenos demográficos característicos da poboación galega (e máis aínda da española) na alborada do século XXI. O cadro 3.8 explicita o aumento continuado da poboación estranxeira en Galicia nos últimos anos (con especial intensidade no trienio 2001-2003) de xeito que en 2004 triplica á de 1998.

Cadro 3.8

Poboación estranxeira en Galicia. 1998-2004

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
19.693	21.787	25.602	33.058	42.462	53.808	**58.387**

Fonte: INE. Padrón Municipal de Habitantes

Cadro 3.9

Poboación estranxeira segundo nacionalidade. Galicia. 2001-2004

	2001	2002	2003	2004
Total	**33.058**	**42.462**	**53.808**	**58.387**
Nacionalidades europeas	14.985	16.761	18.840	18.904
Nacionalidades africanas	2.781	3.645	4.518	5.108
América Central	2.526	2.919	3.427	3.437
América do Norte	1.176	1.350	1.649	1.599
América do Sur	10.783	16.839	24.257	28.070
Nacionalidades asiáticas	753	887	1.023	1.164
Oceanía	50	58	92	104
Apátridas	4	3	2	1

Fonte: INE. Padrón Municipal de Habitantes

Atendendo á nacionalidade desa poboación estranxeira, o cadro 3.9 reflicte que desde 2002 as persoas de América do Sur sobrepasan ao colectivo que tradicionalmente ocupaba o primeiro posto (as nacionalidades doutros estados europeos distintos do español). A suba das persoas chegadas a Galicia de Sudamérica foi dun 160% no último trienio.

A desagregación por sexos e provincias que figura no cadro 3.10 permite sobrancear que:

- En 2004 as mulleres son un 52,5% da poboación estranxeira e os homes un 47,5%; nese ano as provincias da Coruña e Pontevedra concentran case tres de cada catro persoas estranxeiras residentes en Galicia (72,9%).
- Na comparanza co total de habitantes de cada provincia, Ourense é a que ten máis poboación estranxeira (anque en termos absolutos é Pontevedra).

Poboación estranxeira. Segundo sexo e provincias. Galicia. 2001-2004

■ **Cadro 3.10**

	2001	2002	2003	2004
Total				
Galicia	**33.058**	**42.462**	**53.808**	**58.387**
A Coruña	10.360	13.885	18.212	19.945
Lugo	3.398	4.231	5.229	5.542
Ourense	7.927	9.132	10.055	10.283
Pontevedra	11.373	15.214	20.312	22.617
Homes				
Galicia	**15.659**	**20.037**	**25.649**	**27.746**
A Coruña	4.667	6.218	8.326	9.111
Lugo	1.585	1.955	2.407	2.460
Ourense	3.859	4.367	4.754	4.797
Pontevedra	5.548	7.497	10.162	11.378
Mulleres				
Galicia	**17.399**	**22.425**	**28.159**	**30.641**
A Coruña	5.693	7.667	9.886	10.834
Lugo	1.813	2.276	2.822	3.082
Ourense	4.068	4.765	5.301	5.486
Pontevedra	5.825	7.717	10.150	11.239

Fonte. INE. Padrón Municipal de Habitantes

3.1.4. Movementos migratorios

O cadro 3.11 dá conta dos movementos migratorios en Galicia de 1990 a 2003 e constata que no último bienio analizado acadouse o saldo migratorio positivo máis intenso do período analizado. A composición interna destes movementos migratorios reflicte:

- A forte suba no último bienio da entrada en Galicia de persoas chegadas do estranxeiro (inmigrantes e máis emigrantes retornados), que fixo que o saldo migratorio co estranxeiro acade o valor máis positivo dos catorce anos analizados. Cómpre lembrar que ao redor do 46% das persoas que viñeron a Galicia do estranxeiro nos últimos anos foron emigrantes retornados

- Pola contra, o saldo migratorio co resto do estado presenta signo negativo ininterrompidamente desde 1995 , e foi cada vez máis intenso ata o ano 2000 e decrecente no seguinte trienio.

- A continua suba da emigración galega ao resto do estado desde 1997 (coa única excepción do ano 2001) que fixo que en 2003 se supere por primeira vez o limiar de 20.000 persoas no período estudado.

■ Cadro 3.11

Emigracións, inmigracións e saldos migratorios. Galicia. 1990-2003

	Emigrantes			Inmigrantes			Saldos migratorio		
	Ao resto do Estado	Ao estranxeiro	Total	Do resto do Estado	Do estranxeiro	Total	Co resto do Estado	Co estranxeiro	Total
1990	11.404		**11.404**	10.196	4.532	**14.728**	-1.208	4.532	**3.324**
1991	5.978		**5.978**	5.812	3.557	**9.369**	-166	3.557	**3.391**
1992	7.916		**7.916**	8.523	6.308	**14.831**	607	6.308	**6.915**
1993	8.136		**8.136**	9.246	5.155	**14.401**	1.110	5.155	**6.265**
1994	9.272		**9.272**	10.024	4.286	**14.310**	752	4.286	**5.038**
1995	10.410		**10.410**	10.011	4.354	**14.365**	-399	4.354	**3.955**
1996	8.110		**8.110**	6.434	3.204	**9.638**	-1.676	3.204	**1.528**
1997	11.653		**11.653**	9.515	5.908	**15.423**	-2.138	5.908	**3.770**
1998	14.169		**14.169**	10.595	6.850	**17.445**	-3.574	6.850	**3.276**
1999	15.880		**15.880**	10.742	8.506	**19.248**	-5.138	8.506	**3.368**
2000	17.281		**17.281**	11.628	12.547	**24.175**	-5.653	12.547	**6.894**
2001	16.028		**16.028**	11.799	11.395	**23.194**	-4.229	11.395	**7.166**
2002	18.684	4.193	**22.877**	15.032	18.186	**33.218**	-3.652	13.993	**10.341**
2003	20.297	2.251	**22.548**	16.670	17.053	**33.723**	-3.627	14.802	**11.175**

Fonte: INE. Estadística de Variaciones Residenciales. Elaboración do IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE

O cadro 3.12 afonda nas migracións entre as distintas comunidades autónomas no último bienio; salientaremos que o saldo é negativo en Galicia nos dous anos, pero en 2004 é aproximadamente a metade que no ano anterior.

■ Cadro 3.12

Migracións interiores: Saldo por comunidade autónoma e tipo de migración. 2003-2004

	2003			2004		
	Inmigracións	Emigracións	Saldo	Inmigracións	Emigracións	Saldo
España	1.323.927	1.323.927	0	1.527.446	1.527.446	0
Andalucía	190.645	187.583	3.062	224.577	210.668	13.909
Aragón	29.724	30.942	-1.218	34.927	34.466	461
Asturias	21.518	23.855	-2.337	25.628	26.448	-820
Baleares	46.354	40.812	5.542	45.058	46.393	-1.335
Canarias	70.425	68.779	1.646	82.862	81.882	980
Cantabria	19.912	18.399	1.513	22.600	20.942	1.658
C. León	60.662	51.685	8.977	70.890	58.658	12.232
C. A Mancha	70.080	75.314	-5.234	76.925	81.382	-4.457
Cataluña	265.043	263.494	1.549	316.757	319.745	-2.988
C. Valenciana	148.607	133.237	15.370	178.062	161.462	16.600
Estremadura	20.957	23.966	-3.009	23.800	24.190	-390
Galicia	**67.252**	**70.904**	**-3.652**	**75.643**	**77.520**	**-1.877**
Madrid	193.624	211.732	-18.108	212.457	245.788	-33.331
Murcia	32.562	31.729	833	39.673	36.115	3.558
Navarra	21.006	20.870	136	23.150	23.024	126
País Vasco	53.172	56.721	-3.549	59.080	62.670	-3.590
A Rioxa	8.847	8.599	248	11.752	10.749	1.003
Ceuta	1.810	2.624	-814	1.632	2.656	-1.024
Melilla	1.727	2.682	-955	1.973	2.688	-715

Fonte: INE. Estadística de Variaciones Residenciales

Os cadros 3.13 e 3.14 desagregan as migracións dentro do estado español no último bienio segundo sexan de españois ou de estranxeiros. Subliñaremos que:

- En España as migracións intraestatais en 2004 acadaron a cifra de 1.527.446 desprazamentos, dos que un 76,6% correspondeu a españois e un 23,4% a estranxeiros.
- A proporción 1/3 que aproximadamente representan os desprazamentos dos estranxeiros respecto dos españois a nivel estatal, transfórmase en Galicia en: 1/9 nas emigracións e en 1/11 nas inmigracións (o que non significa que os estranxeiros non vaian gañando peso, xa que en 2003 esas proporcións eran 1/11 e 1/13 respectivamente).

Migracións dentro do Estado de españois. Por comunidade autónoma. 2003-2004

Cadro 3.13

	2003			2004		
	Inmigracións	Emigracións	Saldo	Inmigracións	Emigracións	Saldo
España	1.174.313	1.174.313	0	1.169.708	1.169.708	0
Madrid	152.606	171.971	-19.365	151.043	173.720	-22.677
País Vasco	48.048	53.082	-5.034	48.682	54.283	-5.601
C. León	67.146	71.140	-3.994	65.514	69.197	-3.683
Cataluña	230.848	233.841	-2.993	227.691	234.098	-6.407
Galicia	**69.637**	**72.193**	**-2.556**	**69.228**	**70.040**	**-812**
Baleares	35.101	35.989	-888	32.759	34.271	-1.512
Asturias	22.472	23.328	-856	23.002	23.749	-747
Ceuta	1.827	2.561	-734	1.557	2.417	-860
Melilla	1.675	2.399	-724	1.617	2.219	-602
Estremadura	20.849	21.420	-571	20.566	20.409	157
Aragón	25.843	26.110	-267	26.097	25.566	531
Navarra	16.551	16.381	170	16.319	16.287	32
Canarias	64.842	64.121	721	64.388	64.217	171
A Rioxa	8.085	7.260	825	8.360	7.391	969
Murcia	22.296	21.233	1.063	22.783	21.062	1.721
Cantabria	19.512	17.312	2.200	20.043	18.107	1.936
C. Valenciana	121.211	112.415	8.796	123.674	114.072	9.602
Andalucía	188.430	177.109	11.321	189.437	174.698	14.739
C. A Mancha	57.334	44.448	12.886	56.948	43.905	13.043

Fonte: INE. Estadística de Variaciones Residenciales

Migracións dentro do estado de estranxeiros. Por comunidade autónoma. 2003-2004

Cadro 3.14

	2003			2004		
	Inmigracións	Emigracións	Saldo	Inmigracións	Emigracións	Saldo
España	293.590	293.590	0	357.738	357.738	0
Madrid	54.542	63.033	-8.491	61.414	72.068	-10.654
Galicia	**5.384**	**6.455**	**-1.071**	**6.415**	**7.480**	**-1.065**
C. León	9.002	10.025	-1.023	11.411	12.185	-774
Murcia	12.459	13.331	-872	16.890	15.053	1.837
Estremadura	2.229	2.943	-714	3.234	3.781	-547
Andalucía	26.131	26.782	-651	35.140	35.970	-830
C. A Mancha	11.570	12.046	-476	13.942	14.753	-811
Aragón	7.248	7.578	-330	8.830	8.900	-70
Navarra	6.437	6.622	-185	6.831	6.737	94
Baleares	10.762	10.852	-90	12.299	12.122	177
Ceuta	132	194	-62	75	239	-164
Melilla	315	306	9	356	469	-113
Asturias	2.320	2.303	17	2.626	2.699	-73
A Rioxa	2.679	2.527	152	3.392	3.358	34
Cantabria	2.320	2.141	179	2.557	2.835	-278
Canarias	15.015	14.235	780	18.474	17.665	809
País Vasco	8.387	6.275	2.112	10.398	8.387	2.011
Cataluña	70.877	66.867	4.010	89.066	85.647	3.419
C. Valenciana	45.781	39.075	6.706	54.388	47.390	6.998

Fonte: INE. Estadística de Variaciones Residenciales

Saldos Migratorios segundo lugar da migración. Galicia e provincias. Ano 2003

Cadro 3.15

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Saldo migratorio	**6.190**	**815**	**35**	**4.135**	**11.175**
Saldo interno	**704**	**-189**	**-571**	**56**	**-**
A Coruña	-	-239	-306	-159	-
Lugo	239	-	-83	33	-
Ourense	306	83	-	182	-
Pontevedra	159	-33	-182		
Saldo externo	**5.486**	**1.004**	**606**	**4.079**	**11.175**
Resto de España	-1.285	*-185*	*-883*	*-1.274*	***-3.627***
Andalucía	-243	-39	-70	-154	**-506**
Aragón	-101	-11	-14	-23	**-149**
Asturias	0	33	-18	46	**61**
Baleares	-105	-64	-62	-109	**-340**
Canarias	-558	-129	-176	-470	**-1.333**
Cantabria	-3	-7	3	-27	**-34**
C. León	107	-25	-64	2	**20**
C. A Mancha	8	-7	-52	-69	**-120**
Cataluña	-281	78	-120	-258	**-581**
Estremadura	-2	-5	-4	-5	**-16**
Madrid	40	39	-63	21	**37**
Murcia	55	-6	-13	-15	**21**
Navarra	-58	-12	-32	6	**-96**
C. Valenciana	-188	-36	-136	-224	**-584**
País Vasco	79	12	-41	28	**78**
A Rioxa	-40	-1	-27	-1	**-69**
Ceuta	0	4	4	-22	**-14**
Melilla	5	-9	2	0	**-2**
Estranxeiro	*6.771*	*1.189*	*1.489*	*5.353*	***14.802***

Fonte: INE. Estadística de Variaciones Residenciales. Elaboración do IGE a partir dos ficheiros proporcinados polo INE

O saldo migratorio segundo o lugar de migración que figura no cadro 3.15 reflicte que en 2003:

- No tocante ao saldo interno, as dúas provincias máis desenvolvidas de Galicia seguen a recibir poboación mentres que a perden Lugo e Ourense; sobrancea especialmente o saldo migratorio positivo da Coruña e o negativo de Ourense.

- No saldo migratorio externo, o saldo coas outras comunidades autónomas é negativo para Galicia (e para cada unha das súas provincias) , especialmente con Canarias (que encabeza a clasificación nas catro provincias), C. Valenciana e Andalucía: o saldo migratorio co estranxeiro, en cambio, é positivo nas catro provincias galegas e especialmente intenso nas da Coruña e Pontevedra (que concentran un 81,9% do saldo total).

O cadro 3.16 manifesta que cuantitativamente os principais destinos da emigración galega son: outras poboacións de Galicia (72,1%), outras comunidades autónomas (25,1%) e o estranxeiro (2,8%). Galicia foi en 2003 a segunda comunidade autónoma con máis emigración ao estranxeiro en valor absoluto e a primeira en relación coa súa poboación cun índice de 77 por cada 100.000 habitantes (o dobre da media española).

Cadro 3.16

Emigracións segundo lugar de destino. Galicia e provincias. Ano 2003

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Total emigración	**36.115**	**8.700**	**12.412**	**23.672**	**80.899**
Emigración interna	**26.895**	**6.277**	**8.772**	**16.407**	**58.351**
A Coruña	23.743	1.247	696	1.913	**27.599**
Lugo	1.008	4.284	355	441	**6.088**
Ourense	390	272	6.615	924	**8.201**
Pontevedra	1.754	474	1.106	13.129	**16.463**
Emigración externa	**9.220**	**2.423**	**3.640**	**7.265**	**22.548**
Resto de España	8.181	2.274	3.117	6.725	**20.297**
Andalucía	745	127	167	523	**1.562**
Aragón	190	38	48	112	**388**
Asturias	358	304	86	168	**916**
Baleares	554	111	120	428	**1.213**
Canarias	1.937	263	408	1.944	**4.552**
Cantabria	135	40	23	83	**281**
C. León	508	221	377	427	**1.533**
C. A Mancha	145	38	80	141	**404**
Cataluña	1.043	431	596	869	**2.939**
Estremadura	48	24	28	60	**160**
Madrid	1.224	366	512	933	**3.035**
Murcia	149	24	34	120	**327**
Navarra	111	23	49	61	**244**
C. Valenciana	580	116	256	535	**1.487**
País Vasco	340	124	278	254	**996**
A Rioxa	77	11	46	31	**165**
Ceuta	17	1	5	25	**48**
Melilla	20	12	4	11	**47**
Estranxeiro	*1.039*	*149*	*523*	*540*	***2.251***

Fonte: INE. Estadística de Variaciones Residenciales. Elaboración do IGE a partir dos ficheiros proporcinados polo INE

O cadro 3.17 certifica que cuantitativamente os lugares de procedencia principais dos desprazamentos poboacionais son tamén os internos e que os de fóra de Galicia están moi equilibrados entre o estranxeiro (50,6%) e as outras comunidades autónomas (49,4%).

Inmigracións segundo lugar de procedencia. Galicia e provincias. Ano 2003

■ **Cadro 3.17**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Total inmigración	**42.305**	**9.515**	**12.447**	**27.807**	**92.074**
Inmigración interna	**27.599**	**6.088**	**8.201**	**16.463**	**58.351**
A Coruña	23.743	1.008	390	1.754	**26.895**
Lugo	1.247	4.284	272	474	**6.277**
Ourense	696	355	6.615	1.106	**8.772**
Pontevedra	1.913	441	924	13.129	**16.407**
Inmigración externa	**14.706**	**3.427**	**4.246**	**11.344**	**33.723**
Resto de España	6.896	2.089	2.234	5.451	**16.670**
Andalucía	502	88	97	369	**1.056**
Aragón	89	27	34	89	**239**
Asturias	358	337	68	214	**977**
Baleares	449	47	58	319	**873**
Canarias	1.379	134	232	1.474	**3.219**
Cantabria	132	33	26	56	**247**
C. León	615	196	313	429	**1.553**
C. A Mancha	153	31	28	72	**284**
Cataluña	762	509	476	611	**2.358**
Estremadura	46	19	24	55	**144**
Madrid	1.264	405	449	954	**3.072**
Murcia	204	18	21	105	**348**
Navarra	53	11	17	67	**148**
C. Valenciana	392	80	120	311	**903**
País Vasco	419	136	237	282	**1.074**
A Rioxa	37	10	19	30	**96**
Ceuta	17	5	9	3	**34**
Melilla	25	3	6	11	**45**
Estranxeiro	*7.810*	*1.338*	*2.012*	*5.893*	***17.053***

Fonte: INE. Estadística de Variaciones Residenciales. Elaboración do IGE a partir dos ficheiros proporcinados polo INE
Ocupados en 1995

3.2. Estudio das variables laborais. Cambio metodolóxico

No resto deste capítulo analizaremos o comportamento das variables básicas do mercado laboral galego no último ano, e enxertarémolas nun contorno temporal máis amplo, para estudar mellor a súa evolución. Cómpre subliñar, no tocante á EPA, que o importante cambio metodolóxico do ano 2002 introduciu diferenzas grandes á hora de avaliar os datos das diversas magnitudes do mercado laboral respecto dos anos anteriores; neste epígrafe realizaremos a súa análise.

Cómpre subliñar que ademais o INE vén de realizar unha nova revisión da EPA no ano 2005 (basicamente a nova metodoloxía implica unha actualización do censo de poboación) que fai cambiar substancialmente a radiografía dos mercados laborais galego e español do período 1998-2004. No que respecta a Galicia, a cuantificación

do noso menor dinamismo demográfico (respecto do computado anteriormente) supón que baixaría a cifra das persoas activas en 40.375, a das ocupadas en 36.650, a das desempregadas en 3.725, as taxa de actividade e de emprego nun punto e baixaría nunha décima a taxa de desemprego. Haberá que ter en conta no *Informe Sociolaboral* do próximo ano esta "nova EPA".

3.2.1. Cambio metodolóxico na EPA.

No ano 2002 o INE introduciu modificacións moi importantes na enquisa de poboación activa, que afectaron aos aspectos metodolóxicos relativos ás definicións das variables e ao proceso de cálculo dos resultados. Concretamente, os cambios a partir da enquisa realizada no primeiro trimestre de 2002 foron os seguintes:

1.- Pasan a usarse as novas proxeccións de poboación do INE, que teñen en conta o importante incremento de poboación desde a segunda metade da década dos noventa debido ao aumento da inmigración (e do retorno de emigrantes); a poboación estranxeira "con papeis" triplicouse en España de 1995 a 2002 (cunha suba absoluta próxima ás 900.000 persoas). Consecuentemente, o INE revisou as proxeccións que viña utilizando (que tiñan como punto de partida o Censo de Poboación de 1991).

2.- Incorpórase un cambio técnico (reponderación dos factores de elevación) que quere corrixir máis axeitadamente a falla de resposta dalgúns colectivos á enquisa. A EPA é unha enquisa dirixida aos fogares e o INE atopa dificultades sobre todo para entrevistar a aqueles formados por unha soa persoa ou por unha parella na que os dous membros traballan, xa que é máis difícil contactar con eles; pese ás medidas que se toman para afrontar este problema (como a repetición das visitas dos entrevistadores ou as chamadas telefónicas) a EPA tende a sobrerrepresentar a poboación de maior idade (que adoita estar máis nos fogares).

Para que a enquisa reflicta ben o peso que cada grupo de idade ten na poboación introduciuse unha mellora técnica coñecida como "reponderación dos factores de elevación". Esta reponderación dos factores de elevación do deseño da enquisa está prevista no artigo 3.5 do Regulamento 577/1998 do Consello da Unión Europea, de 9 de marzo de 1998.

3.- Vén regulamentado pola Oficina Estatística da Unión Europea (Eurostat) e consiste en que se aplica a nova definición de persoa desempregada, establecida no Regulamento (CE) Nº 1897/2000 da Comisión Europea, de 7 de setembro de 2000. Esta nova definición segue a recoller nas liñas fundamentais a definición de desemprego establecida pola OIT pero prodúcese un importante cambio na interpretación de que se entende por "busca activa de emprego", xa que o novo Regulamento establece especificamente instrucións que sinalan que se consideran métodos de busca activa de emprego.

Galicia (e España en xeral) vese moi afectada por estes novos requisitos porque anteriormente a simple inscrición nunha oficina pública de emprego como demandante de emprego, válida por tres meses, era requisito suficiente para considerar desempregada a esa persoa.

3.2.2 Repercusión dos cambios metodolóxicos da EPA

Unha consecuencia moi importante dun dos cambios metodolóxicos da EPA no ano 2002 (as novas proxeccións de poboación) foi a suba da poboación utilizada nesa enquisa, polo que subiu tamén o valor absoluto de todas as variables do mercado laboral (poboación de 16 ou máis anos, ocupados, parados e inactivos). As taxas (de actividade, emprego ou paro) practicamente non se viron afectadas por este factor, debido a que se incrementaron nunha proporción semellante numerador e denominador da fórmula que se usa para calculalas.

O INE cuantificou o incremento da poboación en idade de traballar (16 ou máis anos) no conxunto de España nun 2,5%, anque afectou menos a algunhas comunidades (como Estremadura, Aragón ou as dúas Castelas) e moito máis a outras (como Canarias ou Baleares); Galicia quedou nun lugar intermedio.

Outro cambio (a reponderación dos factores de elevación da enquisa) fixo que a poboación en idade de traballar presentase variacións importantes nos grupos de idade de 25 a 54 anos (que subiu a súa representación na enquisa dun 49,3% a un 52,7%) e de 55 ou máis anos (que baixou a representación na EPA do 35,3% ó 31,7%). Como consecuencia, modificáronse outros resultados relevantes desta enquisa; en particular aumentou o número de persoas ocupadas -debido a que hai unha maior proporción de ocupados no grupo de idade de 25 a 54 anos, que agora gañou peso na enquisa-.

O INE estimou o efecto conxunto dos dous últimos cambios metodolóxicos analizados nos parágrafos anteriores nunha suba do emprego en España no ano 2001 superior ao millón de persoas ocupadas e en Galicia de 85.000 persoas.

A variación dos requisitos para considerar desempregada a unha persoa trouxo como consecuencia que unha parte das persoas que se consideraban desempregadas pasaron a considerarse inactivas. Co obxecto de poder cuantificar o impacto do cambio na definición de persoa desempregada, o INE no ano 2001 modificou os cuestionarios da enquisa para poder rexistrar os datos tanto coa antiga como coa nova definición pero os cuestionarios anteriores ao ano 2001 non incluían o matiz sobre si a busca de emprego era ou non activa, polo que non é posible determinar para o ano 2000 -ou calquera dos anteriores- qué cifras de desemprego tería dado a EPA no caso de se ter usado a nova definición de persoa desempregada.

Como resumo, diremos que o impacto conxunto dos tres cambios da EPA son realmente importantes. Co fin de paliar -na medida do posible- a ruptura das series da EPA, este organismo proporcionou unha corrección dos microdatos de tal xeito que os resultados podan ser comparables no cuarto de século: 1976-2001. Non obstante, estas series históricas non se puideron corrixir do efecto inducido polo cambio na definición de desemprego e polo tanto séguese a producir unha *ruptura das series de actividade, paro e inactividade dende o primeiro trimestre do ano 2001*, que cómpre ter moi en conta á hora de sacar conclusións na análise das estatísticas destas variables laborais para medio ou longo prazo.

3.2.3 Cuantificación do impacto da nova metodoloxía

O INE realizou unha cuantificación da medición do impacto dos cambios metodolóxicos nas principais variables laborais para cada un dos trimestres do ano 1991, tanto no conxunto do estado como en cada unha das comunidades autóno-

mas. Presentamos a continuación os datos para Galicia e España (este último entre parénteses) no cuarto trimestre de 1991:

- poboación de 16 ou máis anos: + 34.300 (+825.400)
- poboación activa: + 61.100 (+932.500)
- poboación ocupada: + 84.900 (+ 1.254.100)
- poboación desempregada: -23.800 (-321.600)
- taxa de actividade: + 1,9 (+ 1,5)
- taxa de emprego: +3,0 (+ 2,6)
- taxa de paro: -2,7 (-2,5)

Como se pode apreciar, nas variables en termos absolutos a repercusión é especialmente importante na poboación ocupada (que subiu en máis de un millón de persoas no total español). Nas taxas, a variación é maior en Galicia que no termo medio estatal; é especialmente intenso o cambio na suba da taxa de emprego e a diminución na de paro.

3.3. Resumo das principais variables laborais

Comezaremos o estudo do mercado de traballo en Galicia co resumo da evolución xeral no último trienio en Galicia de distintas variables nas que logo afondaremos ao longo deste mesmo capítulo: A poboación de 16 ou máis anos, a activa, a ocupada, a parada e a inactiva. O cadro 3.18 amosa que no ano 2004:

- A poboación galega de 16 e máis anos presentou un aumento moi lixeiro (0,24%), menor que o do ano anterior.
- A poboación activa galega tivo de novo unha forte suba (2,31%), case dez veces superior á da poboación de 16 ou máis anos anque 1,3 puntos porcentuais menor que a do ano anterior. Foi moito maior nas mulleres (4,14%) que nos homes (0,94%).
- A poboación ocupada de Galicia creceu en 2004 con menos forza que no ano anterior (desta volta un 1,3%, fronte ao 3,1% de 2003) e non de abondo como para absorber o intenso crecemento da poboación activa. A suba da ocupación tamén foi especialmente forte nas mulleres (3,1%) mentres que practicamente estancouse nos homes (0,2%).
- O paro estimado pola EPA de Galicia subiu de novo (desta volta con especial intensidade: un 9,1%) e fíxoo nos dous sexos, algo máis nos homes (9,7%) que nas mulleres (8,7%).
- A poboación inactiva volveu a baixar (desta volta un 2,1%) máis intensamente nas mulleres (2,7%) que nos homes (1,1%).

Ese mesmo cadro permítelle ás persoas interesadas realizar unha análise desagregada por provincias da evolución das cinco variables laborais estudadas.

■ **Cadro 3.18**

Poboación de 16 e máis anos por sexo e relación coa actividade económica. Galicia. 2002-2004

	2002					2003					2004				
	Total 16 e + anos	Activos	Poboación ocupada	Poboación parada	Inactivos	Total 16 e + anos	Activos	Poboación ocupada	Poboación parada	Inactivos	Total 16 e + anos	Activos	Poboación ocupada	Poboación parada	Inactivos
Total															
Galicia	**2.372,3**	**1.220,4**	**1.072,3**	**148,4**	**1.151,9**	**2.380,9**	**1.265,2**	**1.105,4**	**159,8**	**1.115,8**	**2.386,7**	**1.294,6**	**1.120,5**	**174,3**	**1.092,0**
A Coruña	967,3	496,4	432,7	63,7	470,9	971,5	529,3	456,9	72,4	442,2	974,6	541,4	463,0	78,4	433,2
Lugo	317,2	156,2	142,0	14,4	161,0	316,2	157,1	144,4	12,8	159,1	314,9	162,3	148,4	13,9	152,6
Ourense	303,4	147,5	135,0	12,6	155,9	303,9	142,7	130,6	12,0	161,3	304,1	143,7	124,8	19,0	160,4
Pontevedra	784,4	420,3	362,6	57,7	364,1	789,3	436,1	373,5	62,6	353,2	793,1	447,2	384,3	63,0	345,8
Homes															
Galicia	**1.132,0**	**704,5**	**646,9**	**57,8**	**427,5**	**1.135,5**	**719,5**	**659,7**	**59,7**	**416,1**	**1.137,6**	**726,3**	**660,9**	**65,5**	**411,3**
A Coruña	465,8	290,1	263,1	27,0	175,7	463,4	299,7	273,1	26,6	163,7	467,0	303,3	273,8	29,5	163,7
Lugo	152,5	88,9	83,4	5,6	63,6	152,2	88,3	83,3	5,0	63,9	148,3	90,2	86,3	3,9	58,1
Ourense	146,4	85,0	79,5	5,6	61,4	146,9	83,5	78,5	4,9	63,5	145,1	81,8	73,8	8,1	63,3
Pontevedra	367,3	240,5	220,9	19,6	126,8	373,0	248,0	224,8	23,2	125,0	377,2	251,0	227,0	24,0	126,2
Mulleres															
Galicia	**1.240,3**	**515,9**	**425,4**	**90,6**	**724,4**	**1.245,4**	**545,7**	**445,7**	**100,1**	**699,7**	**1.249,1**	**568,3**	**459,6**	**108,8**	**680,7**
A Coruña	501,5	206,3	169,6	36,7	295,2	508,1	229,6	183,8	45,8	278,5	507,6	238,1	189,2	48,9	269,5
Lugo	164,7	67,3	58,6	8,8	97,4	164,0	68,8	61,1	7,8	95,2	166,6	72,1	62,1	10,0	94,5
Ourense	157,0	62,5	55,5	7,0	94,5	157,0	59,2	52,1	7,1	97,8	159,0	61,9	51,0	10,9	97,1
Pontevedra	417,1	179,8	141,7	38,1	237,3	416,3	188,1	148,7	39,4	228,2	415,9	196,2	157,3	39,0	219,6

Miles de persoas. Medias anuais
Fonte: INE, EPA. Elaboración polo IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE

O cadro 3.19 engade ao balance do mercado de traballo do cadro anterior a evolución das taxas de actividade, ocupación e desemprego no último trienio así como a desagregación por trimestres en 2004 das poboacións activa, ocupada e desempregada.

■ **Cadro 3.19**

Enquisa de poboación activa. Principais resultados. Galicia 2002-2004

	Poboación activa	Poboación ocupada	Poboación parada	Taxa de actividade	Taxa de ocupación	Taxa de paro
2002*	1.220,5	1.072,2	148,3	51,4	45,2	12,2
2003*	1.265,2	1.105,4	159,8	53,1	46,4	12,6
2004*	1.294,6	1.120,3	174,3	54,2	46,9	13,5
2004						
I Trimestre	1.289,1	1.100,4	188,7	54,0	46,1	14,7
II Trimestre	1.290,7	1.110,2	180,5	54,1	46,5	14,2
III Trimestre	1.293,2	1.128,4	164,8	54,2	47,3	13,0
IV Trimestre	1.305,5	1.142,2	163,3	54,7	47,8	12,6

(*) Medias anuais
Miles de persoas (e porcentaxes nas taxas de actividade e ocupacións)
Fonte: INE. Encuesta de Población Activa. Elaboración do IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE

Subliñaremos, no tocante á evolución das taxas en 2004 que medraron as tres: a de actividade 1,1 puntos porcentuais, a de emprego 0,5 puntos e a de desemprego 0,9 puntos; as tres tiveron unha evolución positiva a medida que transcorrían os trimestres no último ano.

3.4. Poboación activa e taxa de actividade

Neste apartado afondaremos no estudo da poboación activa galega, analizando primeiro a evolución da poboación activa e da taxa de actividade (porcentaxe de persoas activas respecto da poboación de dezaseis e máis anos) e despois a distribución da poboación activa por grupos de idade e provincias.

Comezaremos o estudo da poboación activa coa presentación da súa evolución por comunidades autónomas no último trienio. O cadro 3.20 reflicte que:

- Todas as comunidades aumentaron a súa poboación activa no cuarto trimestre de 2004 en comparanza co mesmo período de 2003, agás Asturias, Canarias, Cantabria e Ceuta-Melilla; a maior suba porcentual tivérona A Rioxa e Estremadura.
- En Galicia subiu en 2004 un 2,3%, medio punto porcentual por riba da media española e avanzou unha décima na súa participación porcentual na poboación activa de España.

Cadro 3.20 — **Poboación activa por comunidades autónomas**

	Valores absolutos Miles			Distribución porcentual			Variacións anuais Miles			Variacións anuais %		
	T IV 02	T IV 03	T IV 04	T IV 02	T IV 03	T IV 04	T IV 02	T IV 03	T IV 04	T IV 02	T IV 03	T IV 04
Andalucía	3.132,5	3.207,4	3.273,8	16,9	16,9	16,9	94,1	74,9	66,4	3,1	2,4	2,1
Aragón	512,3	521,4	529,4	2,8	2,7	2,7	17,8	9,1	8,0	3,6	1,8	1,5
Asturias	419,8	441,3	427,9	2,3	2,3	2,2	26,3	21,5	-13,4	6,7	5,1	-3,0
Baleares	406,2	424,1	431,0	2,2	2,2	2,2	25,6	17,9	6,9	6,7	4,4	1,6
Canarias	843,5	893,5	893,3	4,6	4,7	4,6	28,6	50,0	-0,2	3,5	5,9	0,0
Cantabria	235,2	245,0	244,2	1,3	1,3	1,3	3,7	9,8	-0,8	1,6	4,2	-0,3
C. A Mancha	726,1	737,4	759,6	3,9	3,9	3,9	26,4	11,3	22,2	3,8	1,6	3,0
C. León	1.043,3	1.056,8	1.083,5	5,6	5,6	5,6	16,2	13,5	26,7	1,6	1,3	2,5
Cataluña	3.082,7	3.172,1	3.181,7	16,7	16,7	16,5	58,3	89,4	9,6	1,9	2,9	0,3
C. Valenciana	1.980,3	2.026,6	2.086,9	10,7	10,7	10,8	46,6	46,3	60,3	2,4	2,3	3,0
Estremadura	448,8	453,2	469,3	2,4	2,4	2,4	34,0	4,4	16,1	8,2	1,0	3,6
Galicia	**1.235,7**	**1.276,5**	**1.305,5**	**6,7**	**6,7**	**6,8**	**39,4**	**40,8**	**29,0**	**3,3**	**3,3**	**2,3**
Madrid	2.503,5	2.554,4	2.640,1	13,5	13,5	13,7	25,2	50,9	85,7	1,0	2,0	3,4
Murcia	517,8	537,9	548,1	2,8	2,8	2,8	22,9	20,1	10,2	4,6	3,9	1,9
Navarra	251,4	257,9	262,7	1,4	1,4	1,4	2,6	6,5	4,8	1,0	2,6	1,9
País Vasco	986,9	1.004,0	1.008,1	5,3	5,3	5,2	14,0	17,1	4,1	1,4	1,7	0,4
A Rioxa	118,4	120,2	128,4	0,6	0,6	0,7	1,3	1,8	8,2	1,1	1,5	6,8
Ceuta e Melilla	51,1	59,5	56,9	0,3	0,3	0,3	-0,3	8,4	-2,6	-0,6	16,4	-4,4
España	**18.495,5**	**18.989,2**	**19.330,4**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**482,7**	**493,7**	**341,2**	**2,7**	**2,7**	**1,8**

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano (cadro tomado do MTAS: Coyuntura Laboral Nº 72, marzo 2005)

O cadro 3.21 amosa que a taxa de actividade subiu en Galicia en 2004 catro décimas máis que a estatal e o seu valor quedou 1,4 puntos por baixo da estatal (o menor diferencial do período analizado.

■ Cadro 3.21

Taxas de actividade por comunidades autónomas

	Valores das taxas En porcentaxe			Variacións anuais En puntos porcentuais		
	T IV 02	T IV 03	T IV 04	T IV 02	T IV 03	T IV 04
Andalucía	52,5	53,3	54,1	1,2	0,8	0,8
Aragón	51,5	52,5	53,4	1,9	1,0	0,9
Asturias	45,5	47,9	46,6	2,9	2,4	-1,3
Baleares	59,2	60,5	60,3	2,5	1,3	-0,2
Canarias	57,3	59,3	58,1	0,5	2,0	-1,2
Cantabria	51,5	53,5	53,2	0,6	2,0	-0,3
C. A Mancha	50,8	51,4	52,7	1,5	0,6	1,3
C. León	49,5	50,2	51,6	0,9	0,7	1,4
Cataluña	58,2	59,6	59,5	0,8	1,4	-0,1
C. Valenciana	56,8	57,5	58,7	0,7	0,7	1,2
Estremadura	50,4	50,7	52,3	3,5	0,3	1,6
Galicia	**52,0**	**53,6**	**54,7**	**1,4**	**1,6**	1,1
Madrid	56,3	57,0	58,4	0,0	0,7	1,4
Murcia	55,3	56,8	57,3	1,8	1,5	0,5
Navarra	55,0	56,2	57,0	0,3	1,2	0,8
País Vasco	55,2	56,2	56,4	0,7	1,0	0,2
A Rioxa	51,8	52,3	55,6	0,3	0,5	3,3
Ceuta e Melilla	46,1	53,0	50,1	-0,9	6,9	-2,9
España	**54,3**	**55,4**	**56,1**	**1,0**	**1,1**	**0,7**

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano (cadro tomado do MTAS: Coyuntura Laboral Nº 72, marzo 2005)

A diferenza por sexos de actividade (para Galicia e cada unha das provincias) figura no cadro 3.22, no que subliñaremos:

- Que a taxa de actividade subiu en Galicia en 2004 moito máis nas mulleres (1,7 puntos) que nos homes (0,4 puntos), afondando na tendencia do ano anterior.
- Por provincias, a taxa de actividade global subiu nas catro (con especial intensidade en Lugo) e moi lixeiramente en Ourense.
- A análise cruzada das taxas de actividade por sexo e provincia subliña que a feminina subiu nas catro provincias (con especial intensidade en Pontevedra) mentres que a masculina só subiu nas dúas setentrionais (de xeito moi lixeiro en A Coruña).

Cadro 3.22

Taxa de actividade por sexo e provincia. Galicia. 2002-2004

	2002	2003	2004
A Coruña			
Homes	62,3	64,7	64,9
Mulleres	41,1	45,2	46,9
Total	**51,3**	**54,5**	**55,6**
Lugo			
Homes	58,3	58,0	60,8
Mulleres	40,9	42,0	43,3
Total	**49,3**	**49,7**	**51,5**
Ourense			
Homes	58,1	56,8	56,4
Mulleres	39,8	37,7	38,9
Total	**48,6**	**46,9**	**47,3**
Pontevedra			
Homes	65,5	66,5	66,5
Mulleres	43,1	45,2	47,2
Total	**53,6**	**55,3**	**56,4**
Galicia			
Homes	**62,2**	**63,4**	**63,8**
Mulleres	**41,6**	**43,8**	**45,5**
Total	**51,4**	**53,1**	**54,2**

Medias anuais
Fonte: INE, EPA (os datos de Galicia están recollidos de: ige.xunta.es/ga/sociais/traballo/epa)

O desglose por grupos de idade do cadro 3.23 permite constatar que no ano 2004 aumentou en Galicia a poboación activa en todos os grupos de idade agás no das persoas máis novas (16 a 19 anos), no que diminúe un ano máis (e con moita máis intensidade que en 2003). O estancamento demográfico galego que comezou hai xa dúas décadas é un dos principais condicionantes desta baixa incorporación dos máis novos á actividade económica.

Cadro 3.23

Poboación activa por grupos de idade. Galicia e provincias. 2002-2004

	2002					2003					2004				
	Total	De 16 a 19 anos	De 20 a 24 anos	De 25 a 54 anos	De 55 e + anos	Total	De 16 a 19 anos	De 20 a 24 anos	De 25 a 54 anos	De 55 e + anos	Total	De 16 a 19 anos	De 20 a 24 anos	De 25 a 54 anos	De 55 e + anos
Galicia	**1220,4**	**23,4**	**107,7**	**937,5**	**151,8**	**1265,2**	**22,8**	**112,7**	**976,4**	**153,3**	**1294,7**	**17,4**	**113,7**	**1004,0**	**159,6**
A Coruña	496,4	8,0	44,8	379,3	64,3	529,2	10,0	44,7	413,7	60,8	541,4	6,6	48,2	424,2	62,4
Lugo	156,2	2,4	9,6	119,7	24,5	157,2	1,7	12,3	118,8	24,4	162,3	1,6	11,9	124,1	24,7
Ourense	147,4	2,2	10,1	116,6	18,5	142,6	2,0	10,9	109,8	19,9	143,8	1,6	9,8	107,5	24,9
Pontevedra	420,4	10,8	43,2	321,9	44,5	436,2	9,1	44,8	334,1	48,2	447,2	7,6	43,8	348,2	47,6

Miles de persoas. Medias anuais
Fonte: EPA. Elaboración do IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE

A poboación activa globalmente subiu nas catro provincias, e fíxoo con moita menor intensidade na de Ourense. A análise cruzada por grupo de idade e provincias reflicte que na provincia da Coruña deuse a maior diminución da poboación activa das persoas de 16 a 19 anos.

3.5. A poboación ocupada

De forma semellante ao estudo que no anterior epígrafe fixemos coa poboación activa, analizaremos agora a poboación ocupada; en primeiro lugar estudaremos a súa evolución global e maila da taxa de ocupación, e posteriormente veremos cómo se distribúen os ocupados por sexos, sectores económicos, provincias, grupos de idade e situación profesional.

3.5.1. Poboación ocupada e taxa de ocupación

O cadro 3.24 preséntanos os datos da poboación ocupada en cada unha das comunidades autónomas no último trienio así como a variación que en termos absolutos e relativos presentou cada unha delas. Salientaremos que:

Cadro 3.24 Poboación ocupada por comunidades autónomas. 2002-2004

	Valores absolutos (miles)			Dsitribución porcentual			Variacións anuais					
							Miles			%		
	T IV 02	T IV 03	T IV 04	T IV 02	T IV 03	T IV 04	T IV 02	T IV 03	T IV 04	T IV 02	T IV 03	T IV 04
Andalucía	2.499,9	2.615,2	2.750,3	15,3	15,5	15,9	46,7	115,3	135,1	1,9	4,6	5,2
Aragón	480,0	489,1	501,4	2,9	2,9	2,9	9,0	9,1	12,3	1,9	1,9	2,5
Asturias	377,8	397,0	383,5	2,3	2,4	2,2	11,2	19,2	-13,5	3,1	5,1	-3,4
Baleares	373,4	384,4	398,4	2,3	2,3	2,3	11,5	11,0	14,0	3,2	2,9	3,6
Canarias	748,5	785,4	799,3	4,6	4,7	4,6	21,6	36,9	13,9	3,0	4,9	1,8
Cantabria	210,1	219,8	216,7	1,3	1,3	1,3	-0,8	9,7	-3,1	-0,4	4,6	-1,4
C. A Mancha	655,8	666,6	684,6	4,0	4,0	4,0	18,3	10,8	18,0	2,9	1,6	2,7
C. León	938,6	941,5	971,6	5,7	5,6	5,6	16,1	2,9	30,1	1,7	0,3	3,2
Cataluña	2.786,8	2.889,7	2.900,6	17,0	17,1	16,7	25,1	102,9	10,9	0,9	3,7	0,4
C. Valenciana	1.772,3	1.819,4	1.884,1	10,8	10,8	10,9	12,2	47,1	64,7	0,7	2,7	3,6
Estremadura	363,6	375,7	387,1	2,2	2,2	2,2	7,0	12,1	11,4	2,0	3,3	3,0
Galicia	**1.087,8**	**1.104,8**	**1.142,2**	**6,6**	**6,6**	**6,6**	**17,8**	**17,0**	**37,4**	**1,7**	**1,6**	**3,4**
Madrid	2.330,4	2.375,5	2.465,1	14,2	14,1	14,2	27,0	45,1	89,6	1,2	1,9	3,8
Murcia	458,6	481,5	494,9	2,8	2,9	2,9	18,3	22,9	13,4	4,2	5,0	2,8
Navarra	238,2	242,7	250,4	1,5	1,4	1,4	0,5	4,5	7,7	0,2	1,9	3,2
País Vasco	895,3	910,4	918,9	5,5	5,4	5,3	15,3	15,1	8,5	1,7	1,7	0,9
A Rioxa	111,2	112,7	122,6	0,7	0,7	0,7	-0,4	1,5	9,9	-0,4	1,3	8,8
Ceuta e Melilla	49,0	50,8	51,7	0,3	0,3	0,3	0,0	1,8	0,9	0,0	3,7	1,8
España	**16.377,3**	**16.862,2**	**17.323,4**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**256,4**	**484,9**	**461,2**	**1,6**	**3,0**	**2,7**

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre de cada ano (cadro tomado do MTAS: Coyuntura Laboral Nº 72, marzo 2005)

- O emprego subiu en todas as comunidades no último ano, agás Asturias e Cantabria; a maior intensidade na xeración de emprego presentárona A Rioxa (8,8%) e Andalucía (5,2%).

- En Galicia subiu o emprego un 3,4% (0,7 puntos porcentuais por riba do promedio estatal), cun ritmo que dobrou o do ano anterior e o de 2002.

- A participación de Galicia no total de ocupación española mantense estabilizada no último trienio no 6,6% (lixeiramente por riba do noso peso demográfico nese período).

A análise taxa de ocupación (porcentaxe de ocupados respecto da poboación de dezaseis ou máis anos) do cadro 3.25 reflite que:

- Esta taxa presentou en Galicia (e tamén en España) unha clara tendencia ascendente no último trienio. No ano 2004 destacaron pola súa suba A Rioxa e Andalucía mentres que baixou a taxa de ocupación en Asturias, Canarias e Cantabria.

- A taxa de emprego de Galicia segue a estar en 2004 por baixo da estatal e o diferencial (2,5 puntos) queda tres décimas porcentuais por baixo do anterior ano.

- Na análise comparativa por comunidades autónomas, vese que a nosa taxa de emprego (47,8%) está algo máis próxima á menor (Asturias, cun 41,7%) que á maior (Baleares, cun 55,8%); en seis comunidades (e nas cidades autónomas: Ceuta - Melilla) está por baixo de Galicia: Estremadura, Asturias, Andalucía, Castela-León, Cantabria e Castela-A Mancha.

Taxas de ocupación por comunidades autónomas. 2002-2004

Cadro 3.25

	Valores das taxas En porcentaxe			Variacións anuais En puntos porcentuais		
	T IV 02	T IV 03	T IV 04	T IV 02	T IV 03	T IV 04
Andalucía	41,9	43,5	45,4	0,4	1,6	1,9
Aragón	48,2	49,2	50,6	0,9	1,0	1,4
Asturias	40,9	43,1	41,7	1,2	2,2	-1,4
Baleares	54,4	54,8	55,8	0,5	0,4	1,0
Canarias	50,8	52,1	52,0	0,2	1,3	-0,1
Cantabria	46,0	48,0	47,2	-0,4	2,0	-0,8
C. A Mancha	45,9	46,4	47,5	1,0	0,5	1,1
C. León	44,5	44,7	46,3	0,8	0,2	1,6
Cataluña	52,6	54,3	54,3	0,2	1,7	0,0
C. Valenciana	50,8	51,6	53,0	-0,3	0,8	1,4
Estremadura	40,9	42,0	43,1	0,6	1,1	1,1
Galicia	**45,8**	**46,4**	**47,8**	**0,5**	**0,6**	**1,4**
Madrid	52,4	53,0	54,6	0,1	0,6	1,6
Murcia	49,0	50,8	51,7	1,4	1,8	0,9
Navarra	52,1	52,9	54,4	-0,1	0,8	1,5
País Vasco	50,1	50,9	51,4	0,8	0,8	0,5
A Rioxa	48,6	49,0	53,0	-0,5	0,4	4,0
Ceuta e Melilla	44,1	45,3	45,5	-0,5	1,2	0,2
España	**48,1**	**49,2**	**50,3**	**0,4**	**1,1**	**1,1**

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano (cadro tomado do MTAS. Coyuntura Laboral Nº 72, marzo 2005)

A desagregación por sexos das taxas de emprego que figuran no cadro 3.26 explicita que:

- Anque a taxa de ocupación galega é menor que a estatal nos dous sexos, a diferenza é especialmente intensa nos homes (4,2 puntos) e moi lixeira nas mulleres (1,1 puntos).
- Só teñen unha taxa de emprego masculina menor que Galicia dúas comunidades (Asturias e Extremadura) mentres que na feminina hai sete por debaixo da nosa taxa.

Taxas de ocupación. Por sexo e comunidade autónoma. 2004

Cadro 3.26

	Total	Homes	Mulleres
Ambos sexos			
España	**49,75**	**62,28**	**37,93**
Andalucía	44,51	59,15	30,65
Aragón	50,46	62,77	38,66
Asturias	42,22	54,33	31,32
Baleares	56,25	66,59	46,21
Canarias	51,48	63,01	40,05
Cantabria	47,67	61,10	35,13
C. A Mancha	46,86	62,89	31,18
C. León	45,55	58,96	32,65
Cataluña	54,31	64,99	44,23
C. Valenciana	52,07	64,30	40,47
Estremadura	42,85	57,94	28,21
Galicia	**46,94**	**58,09**	**36,79**
Madrid	54,18	65,83	43,63
Murcia	51,18	65,60	37,19
Navarra	53,76	65,45	42,35
País Vasco	50,83	62,08	40,28
A Rioxa	51,20	64,47	38,23
Ceuta e Melilla	44,87	59,64	28,68

Medias anuais
Fonte:INE, EPA

Nas comparanzas internacionais utilízase moito a taxa de emprego da poboación comprendida entre os 16 e os 64 anos, que é a que recollemos no cadro 3.27 para os dous sexos e as diferentes comunidades autónomas en 2004; destacaremos que:

- A taxa global galega está 1,6 puntos por baixo do promedio estatal e uns dez puntos por baixo dos estándares internacionais dos países desenvolvidos (por exemplo os da OCDE).
- O diferencial a prol de España da taxa de emprego dos homes respecto da galega é de 3,4 puntos porcentuais, mentres que na feminina hai unha lixeira diferenza (0,5 puntos) a prol de Galicia, anque non debemos esquecer que as taxas de ocupación das mulleres está en Galicia e España na cola de Europa (ao carón de Grecia).

■ Só catro comunidades autónomas presentan unha taxa de ocupación masculina menor que a galega, mentres que na feminina hai nove comunidades por detrás da nosa.

Xa en anteriores *Informes* subliñabamos a gravidade de que as economías galega e española presenten unhas taxas de ocupación tan baixas en comparanza coas da UE e da OCDE, porque reflicte a incapacidade para dar unha saída produtiva aos nosos recursos humanos que axude á converxencia real cos países máis desenvolvidos economicamente. Ben lonxe nos queda aínda (pese á suba dos últimos anos) o obxectivo que a UE se marcou para o ano 2010 no *Cumio de Lisboa*: unha taxa de ocupación global do 70%.

Taxas de ocupación da poboación de 16 a 64 anos.
Por comunidades autónomas e sexo. 2004

■ **Cadro 3.27**

	Total	Homes	Mulleres
España	**61,93**	**74,95**	**48,80**
Andalucía	53,73	69,28	38,10
Aragón	66,56	79,71	53,01
Asturias	54,75	67,49	42,26
Baleares	67,90	78,16	57,34
Canarias	59,94	71,59	47,84
Cantabria	60,21	74,30	45,98
C. A Mancha	60,28	78,44	41,38
C. León	60,36	75,07	45,04
Cataluña	68,20	78,83	57,48
C. Valenciana	64,11	76,73	51,39
Estremadura	54,49	71,02	37,13
Galicia	**60,36**	**71,54**	**49,30**
Madrid	66,56	78,09	55,42
Murcia	62,09	77,43	46,34
Navarra	67,54	79,46	55,12
País Vasco	63,95	75,56	52,33
A Rioxa	65,32	79,25	50,70
Ceuta e Melilla (1)	53,29	68,51	35,41

(1) As estimacions de Ceuta e Melilla non sepublican desagregadas porque o tamaño mostral en cada unha delas non o permite.
Medias anuais
Fonte:INE

A análise da taxa de ocupación das provincias galegas do cadro 3.28 amosa que:

■ As dúas provincias máis desenvolvidas (A Coruña e Pontevedra) presentan as maiores taxas mentres que Ourense ten claramente o valor máis baixo (5,9 puntos porcentuais por baixo do promedio galego).

■ Na desagregación por sexos, constátase que a taxa de ocupación dos homes é especialmente baixa na provincia de Ourense (7,3 puntos menos que a galega) e a das mulleres está no entorno do 37% agás en Ourense (que ten case cinco puntos menos).

Taxas de ocupación por sexo e provincia.
Galicia. 2002-2004

Cadro 3.28

	2002	2003	2004
A Coruña			
Homes	56,5	58,9	58,6
Mulleres	33,8	36,2	37,3
Total	**44,7**	**47,0**	**47,5**
Lugo			
Homes	54,7	54,7	58,2
Mulleres	35,6	37,2	37,3
Total	**44,7**	**45,6**	**45,6**
Ourense			
Homes	54,3	53,5	50,8
Mulleres	35,3	33,2	32,1
Total	**44,5**	**43,0**	**41,0**
Pontevedra			
Homes	60,1	60,3	60,2
Mulleres	34,0	35,7	37,8
Total	**46,2**	**47,3**	**48,5**
Galicia			
Homes	**57,1**	**58,1**	**58,1**
Mulleres	**34,3**	**35,8**	**36,8**
Total	**45,2**	**46,4**	**46,9**

Medias anuais
Fonte: INE, EPA.

3.5.2. Distribución da poboación ocupada por sexos, provincias, grupos de idade, sectores económicos e situación profesional

O desglose por sexos, sectores económicos e idades do cadro 3.29 certifica que:

- O avance do emprego no último bienio foi moito maior nas mulleres que nos homes; por sectores sobranceou especialmente a xeración de emprego neto nos servizos.

- O sector que concentra máis poboación ocupada (o de servizos) tivo no ano 2004 unha forte suba (19.500 persoas) e supón xa un 57,5% do emprego total galego (un punto máis que o ano anterior) anque segue bastante por baixo da media estatal e do conxunto dos países máis desenvolvidos. En 2004, só no sector agro-pesqueiro baixou a ocupación.

- Na distribución da poboación ocupada por sexos, os homes son maioritarios no ano 2004 no emprego de tódolos sectores produtivos agás nos servizos; a diferenza é especialmente notable na construción e máis pequena no sector agro-pesqueiro (no que a muller é predominante no grupo de maior idade).

- A desagregación en catro grupos de idade permite constatar que a suba do emprego de 2004 deuse en tres deles; só no das idades máis novas diminuíu a poboación ocupada e o fixo con especial intensidade nas mulleres, que perderon algo máis da metade da ocupación nese grupo de idade). No grupo de 20 a 24 anos diminuíu o emprego masculino nese ano.

■ Cadro 3.29 **Poboación ocupada [(1)] por sexo, grupos de idade e sector económico. Galicia. 2002-2004**

	2002					2003					2004				
	Total	Agr. e pesca	Ind.	Const.	Servizos	Total	Agr. e pesca	Ind.	Const.	Servizos	Total	Agr. e pesca	Ind.	Const.	Servizos
Total															
de 16 a 19 anos	**16,8**	**1,6**	**5,4**	**3,4**	**6,4**	**16,9**	**1,4**	**4,5**	**2,9**	**8,2**	**12,5**	**0,4**	**3,4**	**2,8**	**5,9**
de 20 a 24 anos	**82,0**	**3,7**	**22,0**	**15,7**	**40,6**	**83,0**	**5,0**	**20,8**	**13,2**	**44,0**	**84,6**	**3,6**	**18,5**	**12,5**	**50,0**
de 25 a 54 anos	**829,1**	**89,5**	**170,8**	**99,9**	**468,8**	**861,5**	**87,9**	**168,1**	**99,5**	**506,1**	**876,1**	**86,7**	**169,5**	**104,3**	**515,6**
de 55 e + anos	**144,2**	**43,2**	**19,9**	**14,3**	**66,8**	**144,0**	**42,5**	**21,2**	**13,8**	**66,4**	**147,2**	**35,3**	**24,1**	**15,1**	**72,7**
Total	**1.072,2**	**138,1**	**218,1**	**133,4**	**582,6**	**1.105,4**	**136,7**	**214,6**	**129,4**	**624,7**	**1.120,3**	**126,0**	**215,5**	**134,7**	**644,2**
Homes															
de 16 a 19 anos	11,2	1,6	3,3	3,4	2,9	11,7	1,1	3,5	2,9	4,2	9,9	0,4	3,1	2,8	3,6
de 20 a 24 anos	51,8	3,4	15,4	15,3	17,7	51,6	3,6	17,5	12,8	17,7	50,7	3,0	14,4	11,8	21,5
de 25 a 54 anos	498,0	53,2	117,6	95,1	232,1	509,6	49,6	118,0	95,4	246,6	512,5	48,9	118,1	97,5	248,0
de 55 e + anos	85,8	17,8	15,9	13,9	38,2	86,9	17,4	17,7	13,7	38,0	87,6	14,6	19,5	14,8	38,8
Total	**646,8**	**76,0**	**152,1**	**127,7**	**290,9**	**659,8**	**71,7**	**156,8**	**124,8**	**306,4**	**660,8**	**66,8**	**155,1**	**126,9**	**311,9**
Mulleres															
de 16 a 19 anos	5,6	-	2,1	-	3,5	5,2	0,3	0,9	-	4,0	2,5	-	0,3	-	2,3
de 20 a 24 anos	30,2	0,3	6,7	0,4	22,8	31,4	1,4	3,3	0,4	26,4	33,9	0,6	4,1	0,6	28,5
de 25 a 54 anos	331,1	36,3	53,2	4,9	236,7	351,9	38,3	50,0	4,1	259,5	363,5	37,8	51,4	6,8	267,6
de 55 e + anos	58,4	25,4	4,0	0,5	28,6	57,2	25,0	3,5	0,2	28,4	59,6	20,7	4,6	0,4	33,9
Total	**425,4**	**62,1**	**65,9**	**5,7**	**291,7**	**445,7**	**65,0**	**57,8**	**4,6**	**318,3**	**459,5**	**59,2**	**60,3**	**7,7**	**332,3**

(1) Datos en miles. Medias anuais
Fonte: INE, EPA. Elaboración polo IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE

Para coñecer a situación profesional dos ocupados de Galicia presentamos o cadro 3.30, que inclúe a desagregación por sexo e sector económico no último bienio. Sobrancearemos que:

- A poboación asalariada subiu en 2004 de novo (anque con menos forza que en 2003) e supón xa un 74,4% da poboación ocupada de Galicia; séguenlle en importancia cuantitativa os "empresarios ou membros de cooperativas" (que baixou lixeiramente nese ano) e, xa de moi lonxe, as "axudas familiares", que tiveron unha suba importante no último ano (do 7,5%). Aproxímase máis, deste xeito, a nosa *taxa de salarización* ás medias do estado e da Unión Europea, anque segue por baixo delas.

- Por sexos, en 2004 en Galicia dúas de cada tres persoas ocupadas como "axudas familiares" son mulleres, e están fundamentalmente empregadas no sector primario e nos servizos -nos que duplican e triplican respectivamente aos homes-. No conxunto das persoas asalariadas de Galicia, en cambio, as mulleres supoñen só un 40,6%.

Cadro 3.30 **Poboación ocupada [1] por sexo, situación profesional e sector económico. Galicia. 2002-2004**

	2002					2003					2004				
	Total	Agri. e pesca	Ind.	Constru.	Servizos	Total	Agri. e pesca	Ind.	Constru.	Servizos	Total	Agri. e pesca	Ind.	Constru.	Servizos
Total															
Asalariados	780,8	27,9	198,4	103,9	450,6	818,8	28,9	190,4	102,5	497,0	833,1	24,4	189,1	104,7	514,9
Empresario ou membro de cooperativa	255,2	86,8	17,9	28,9	121,7	255,3	85,3	23,1	26,7	120,1	253,1	78,0	25,2	12,5	120,0
Axudas familiares	35,4	23,3	1,7	0,7	9,8	30,7	22,0	1,0	0,2	7,4	33,0	23,3	1,1	0,0	8,6
Outra situación	0,8	0,2	0,1	0,0	0,6	0,7	0,5	0,1	0,0	0,1	16,1	0,2	0,1	15,1	0,7
Total	**1.072,2**	**138,1**	**218,1**	**133,4**	**582,6**	**1.105,4**	**136,7**	**214,6**	**129,4**	**624,7**	**1.120,3**	**126,0**	**215,5**	**134,7**	**644,2**
Homes															
Asalariados	476,8	24,6	137,4	99,8	215,0	495,4	23,4	138,6	98,8	234,7	495,1	20,6	135,0	98,1	241,4
Empresario ou membro de cooperativa	158,6	43,9	13,7	27,5	73,5	154,2	40,9	18,1	26,0	69,3	155,4	38,4	20,0	28,8	68,1
Axudas familiares	11,0	7,5	1,0	0,4	2,1	9,8	7,1	0,1	0,1	2,5	9,7	7,7	0,1	-	1,9
Outra situación	0,4	-	0,1		0,3	0,4	0,4	-	-	-	0,6	0,1	-	-	0,5
Total	**646,8**	**76,0**	**152,1**	**127,7**	**290,9**	**659,8**	**71,7**	**156,8**	**124,8**	**306,4**	**660,8**	**66,8**	**155,1**	**126,9**	**311,9**
Mulleres															
Asalariados	304,1	3,3	61,0	4,1	235,6	323,4	5,6	51,7	3,8	262,3	338,1	3,8	54,1	6,6	273,5
Empresario ou membro de cooperativa	96,6	42,9	4,2	1,4	48,2	101,0	44,4	5,1	0,7	50,8	97,7	39,6	5,2	1,1	51,9
Axudas familiares	24,3	15,7	0,7	0,2	7,7	20,9	14,9	0,9	0,1	5,0	23,2	15,6	1,0	-	6,7
Outra situación	58,4	0,1	-	-	0,2	0,3	0,1	0,1	-	0,1	0,5	0,2	0,1	-	0,2
Total	**425,4**	**62,1**	**65,9**	**5,7**	**291,7**	**445,7**	**65,0**	**57,8**	**4,6**	**318,3**	**459,5**	**59,2**	**60,3**	**7,7**	**332,3**

(1) Datos en miles. Medias anuais
Fonte: INE, EPA. Elaboración polo IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE

A desagregación provincial da poboación ocupada en cada sector económico no último trienio podemos vela no cadro 3.31. Respecto da ocupación global por provincias, sobrancearemos que no ano 2004:

- Un 75,6% do emprego total galego se concentra nas provincias da Coruña e Pontevedra; a primacía na ocupación da Galicia occidental vai sendo máis evidente cada ano que pasa.
- Destaca a importancia da poboación ocupada no sector agro-pesqueiro en Lugo, que ten a terceira parte do total do emprego de Galicia nese sector. Na distribución sectorial do emprego desa provincia, representa un 28,2% do total, máis do dobre que a provincia seguinte nesa clasificación (Ourense, cun 11,7%).
- Só unha provincia galega (Ourense) baixou o número de ocupados (ao igual que en 2003) mentres que a provincia de Pontevedra tivo a maior suba da ocupación, tanto absoluta como porcentual.

No tocante á análise por tipos de contrato das persoas asalariadas (temporais ou indefinidos), o gráfico adxunto reflicte unha das principais diverxencias da nosa estrutura sociolaboral co promedio da UE ou da OCDE: a altísima temporalidade. Máis dun terzo das persoas asalariadas de Galicia teñen un contrato temporal (3,4 puntos por riba do valor estatal), e nas mulleres a taxa de temporalidade en Galicia chega ao 37,7% (6,1 puntos por riba da media española). Veaí un bo campo no que traballar para "homologar" o noso mercado de traballo co dos estados desenvolvidos cos que queremos converxer.

Cadro 3.31

Poboación ocupada por sector económico e provincia. Galicia. 2002-2004

	2002	2003	2004
Galicia			
A Coruña	432,7	456,9	462,9
Lugo	141,9	144,3	148,4
Ourense	134,9	130,6	124,7
Pontevedra	362,6	373,6	384,2
Total	**1.072.2**	**1.105.4**	**1.120.3**
Agricultura e Pesca			
A Coruña	42,5	45,0	37,5
Lugo	40,7	41,2	41,9
Ourense	15,1	14,6	14,6
Pontevedra	39,8	36,0	32,0
Total	**138.1**	**136.7**	**126.0**
Industria			
A Coruña	85,5	83,8	87,0
Lugo	18,3	19,5	18,8
Ourense	25,8	23,8	22,2
Pontevedra	88,5	87,5	87,5
Total	**218.1**	**214.6**	**215.5**
Construción			
A Coruña	61,0	55,8	56,0
Lugo	15,0	12,6	13,6
Ourense	16,4	17,2	16,4
Pontevedra	41,0	43,9	48,6
Total	**133.4**	**129.4**	**134.7**
Servizos			
A Coruña	243,7	272,3	282,5
Lugo	67,9	71,1	74,1
Ourense	77,7	75,1	71,6
Pontevedra	193,3	206,2	216,1
Total	**582.6**	**624.7**	**644.2**

Datos en miles. Medias anuais.
Fonte: INE, EPA. Elaboración polo IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE

A diferenciación por tipos de xornada dos contratos das persoas asalariadas explicita que en Galicia a contratación a tempo parcial supón un 8% do total (medio punto por baixo do promedio estatal e moi por debaixo do europeo). Nas mulleres (14,7%) cuadriplíca á dos homes (3,3%).

A contratación (tipo de contrato, tipos de xornada, etc.) estúdase no capítulo 5, polo que remitimos alí ás persoas interesadas en afondar na súa análise. Cómpre subliñar, de todos os xeitos, o importante descenso da información estatística proporcionada (neste e noutros aspectos procedentes da EPA) polo IGE nos últimos anos; este "apagón estatístico" non contribúe, ao noso entender, ao cumprimento do seu deber de proporcionar instrumentos estatísticos axeitados para o estudo da sociedade galega.

Contratos temporais e indefinidos. Galicia 2004

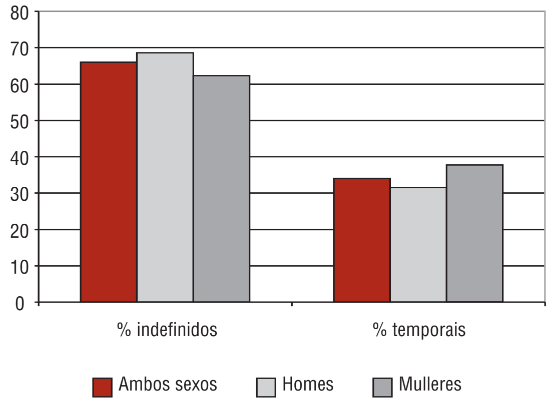

Contratos temporais e indefinidos. España. 2004

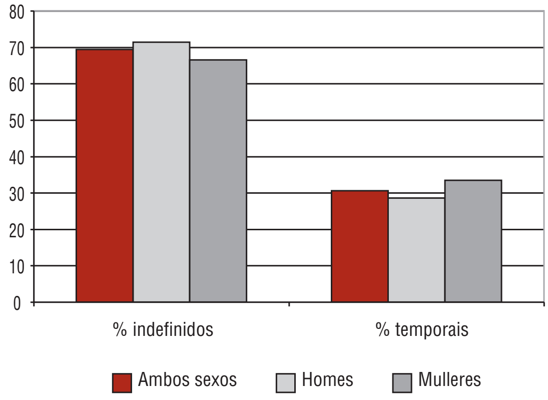

3.6. Poboación desempregada e taxa de paro

Unha vez rematado o estudo da poboación ocupada, comezamos o estudo doutro compoñente da poboación activa -a poboación parada- ao través dos datos que proporcionan as *Enquisas de Poboación Activa* elaboradas polo INE.

Seguindo o esquema utilizado nos epígrafes anteriores, estudaremos primeiramente as cifras do desemprego das distintas comunidades autónomas e as súas taxas de paro. Posteriormente analizaremos afondaremos na taxa de desemprego galega e na distribución do paro por tempo de busca de emprego.

O cadro 3.32 recolle a poboación desempregada nas distintas comunidades autónomas no último trienio. Salientaremos que:

- O desemprego só subiu no ano 2004 en catro comunidades: Estremadura, Asturias, Cantabria e Castela-A Mancha, o crecemento foi especialmente intenso en Cantabria (9,1%).
- O maior descenso absoluto foi o de Andalucía, seguida de Canarias e Galicia; porcentualmente as maiores diminucións foron as de Ceuta-Melilla, A Rioxa e Navarra.
- O descenso do desemprego de Galicia en 2004 (4,9%) foi algo menor que o estatal (5,6%) pero supuxo un cambio moi positivo respecto da evolución do desemprego no bienio 2002-2003 (no que aumentara cada ano no entorno do 16%).

▌A participación relativa de Galicia no desemprego total de España en 2004 (8,1%) segue no nivel de 2003 e por riba das porcentaxes de 2002 (7%) e do noso peso demográfico no estado.

■ **Cadro 3.32** **Poboación parada. Por comunidades autónomas.**

	Valores absolutos Miles			Distribución porcentual			Variacións anuais Miles			%		
	T IV 02	T IV 03	T IV 04	T IV 02	T IV 03	T IV 04	T IV 02	T IV 03	T IV 04	T IV 02	T IV 03	T IV 04
Andalucía	632,6	592,2	523,5	29,9	27,8	26,1	47,4	-40,4	-68,7	8,1	-6,4	-11,6
Aragón	32,3	32,3	28,0	1,5	1,5	1,4	8,8	0,0	-4,3	37,4	0,0	-13,3
Asturias	42,0	44,3	44,4	2,0	2,1	2,2	15,1	2,3	0,1	56,1	5,5	0,2
Baleares	32,8	39,7	32,6	1,5	1,9	1,6	14,1	6,9	-7,1	75,4	21,0	-17,9
Canarias	95,0	108,1	94,0	4,5	5,1	4,7	7,0	13,1	-14,1	8,0	13,8	-13,0
Cantabria	25,1	25,2	27,5	1,2	1,2	1,4	4,5	0,1	2,3	21,8	0,4	9,1
C. A Mancha	70,3	70,8	75,0	3,3	3,3	3,7	8,1	0,5	4,2	13,0	0,7	5,9
C. León	104,7	115,3	111,9	4,9	5,4	5,6	0,1	10,6	-3,4	0,1	10,1	-2,9
Cataluña	295,9	282,4	281,1	14,0	13,3	14,0	33,2	-13,5	-1,3	12,6	-4,6	-0,5
C. Valenciana	208,0	207,2	202,8	9,8	9,7	10,1	34,4	-0,8	-4,4	19,8	-0,4	-2,1
Estremadura	85,2	77,5	82,2	4,0	3,6	4,1	27,0	-7,7	4,7	46,4	-9,0	6,1
Galicia	**147,9**	**171,7**	**163,3**	**7,0**	**8,1**	**8,1**	**21,6**	**23,8**	**-8,4**	**17,1**	**16,1**	**-4,9**
Madrid	173,1	178,9	175,0	8,2	8,4	8,7	-1,8	5,8	-3,9	-1,0	3,4	-2,2
Murcia	59,2	56,4	53,2	2,8	2,7	2,7	4,6	-2,8	-3,2	8,4	-4,7	-5,7
Navarra	13,2	15,2	12,3	0,6	0,7	0,6	2,1	2,0	-2,9	18,9	15,2	-19,1
País Vasco	91,6	93,6	89,2	4,3	4,4	4,4	-1,3	2,0	-4,4	-1,4	2,2	-4,7
A Rioxa	7,2	7,5	5,8	0,3	0,4	0,3	1,7	0,3	-1,7	30,9	4,2	-22,7
Ceuta e Melilla	2,1	8,7	5,2	0,1	0,4	0,3	-0,3	6,6	-3,5	-12,5	314,3	-40,2
España	**2.118,1**	**2.127,1**	**2.007,1**	**100**	**100**	**100,0**	**226,3**	**9,0**	**-120,0**	**12,0**	**0,4**	**-5,6**

Fonte: INE, EPA. 4º trimestre de cada ano (cadro tomado do MTAS: Coyuntura Laboral nº 72, marzo 2005)

A taxa de paro (porcentaxe de parados sobre da poboación activa) é en 2004 dun 12,5% en Galicia (2,1 puntos maior que no conxunto do estado pero un punto menos que no ano anterior). O cadro 3.33 permítenos o seguimento comparativo das taxas de desemprego nas distintas comunidades autónomas no último trienio, evidenciando que:

▌En 2004 a taxa de desemprego diminuíu en Galicia un punto e no conxunto do estado 0,8 puntos. No último bienio, subiu en Galicia medio punto mentres que baixou case un punto en España.

▌Galicia é en 2004 a terceira comunidade do estado na clasificación por maior taxa de desemprego, tras Estremadura e Andalucía; neste ano acurtouse o noso diferencial con Andalucía e aumentou con Estremadura.

Taxas de paro. Por comunidades autónomas. 2002-2004

■ **Cadro 3.33**

	Valores das taxas En porcentaxe			Variacións anuais (en puntos porcentuais)		
	T IV 02	T IV 03	T IV 04	T IV 02	T IV 03	T IV 04
Andalucía	20,2	18,5	16,0	0,9	-1,7	-2,5
Aragón	6,3	6,2	5,3	1,6	-0,1	-0,9
Asturias	10,0	10,0	10,4	3,2	0,0	0,3
Baleares	8,1	9,4	7,6	3,2	1,3	-1,8
Canarias	11,3	12,1	10,5	0,5	0,8	-1,6
Cantabria	10,7	10,3	11,3	1,8	-0,4	0,9
C. A Mancha	9,7	9,6	9,9	0,8	-0,1	0,3
C. León	10,0	10,9	10,3	-0,2	0,9	-0,6
Cataluña	9,6	8,9	8,8	0,9	-0,7	-0,1
C. Valenciana	10,5	10,2	9,7	1,5	-0,3	-0,5
Estremadura	19,0	17,1	17,5	5,0	-1,9	0,4
Galicia	**12,0**	**13,5**	**12,5**	**1,4**	**1,5**	**-1,0**
Madrid	6,9	7,0	6,6	-0,2	0,1	-0,4
Murcia	11,4	10,5	9,7	0,4	-0,9	-0,8
Navarra	5,2	5,9	4,7	0,7	0,6	-1,2
País Vasco	9,3	9,3	8,9	-0,2	0,0	-0,5
A Rioxa	6,1	6,2	4,6	1,4	0,1	-1,6
Ceuta e Melilla	4,2	14,6	9,0	-0,5	10,4	-5,6
España	**11,5**	**11,2**	**10,4**	**0,9**	**-0,3**	**-0,8**

Fonte: INE, EPA. 4º trimestre de cada ano (cadro tomado do MTAS: Coyuntura Laboral nº 72, marzo 2005)

A desagregación por sexos das taxas de desemprego do cadro 3.34 permite observar coas medias anuais de 2004 que:

- A taxa global de desemprego de Galicia é un punto maior que coa do cuarto trimestre vista no cadro 3.33 (e a de España, catro décimas maior).
- A taxa feminina de Galicia é máis do dobre que a masculina (o que non ocorre no promedio estatal); só é maior que a nosa nas mulleres en Andalucía, Estremadura e Ceuta-Melilla, mentres que nos homes tamén é maior a de Canarias.
- O diferencial entre a taxa de paro das mulleres e a dos homes en Galicia (10,1 puntos) é moi superior ao promedio estatal (7 puntos); a maior parte desa diferenza ben explicada por ser moito maior a taxa de desemprego das mulleres en Galicia que na media española (4,2 puntos), diferenza que se reduce considerablemente nos homes (1,1 puntos):

A comparanza da nosa taxa de desemprego coas da OCDE (6,8%) ou da UE-15 (8%) que figuran no cadro 1.2 deste *Informe* explicita que en 2004 a nosa taxa de desemprego dobrou á da OCDE e superou en 5,5 puntos (nun 68,8%, xa que logo) á da UE-15. Velaí unha notoria "diverxencia" real da nosa estrutura económico-social que cómpre reducir no posible para achegarnos ao nivel medio de benestar dos nosos socios na UE ou da OCDE.

Especialmente graves son as taxas de desemprego das mulleres e das persoas máis novas.

Taxas de paro. Por sexo e comunidades autónomas. 2004

■ **Cadro 3.34**

	Ambos sexos	Homes	Mulleres
Andalucía	16,97	12,48	24,08
Aragón	5,36	3,65	7,90
Asturias	10,37	7,13	14,99
Baleares	8,96	7,47	10,97
Canarias	11,86	9,22	15,68
Cantabria	10,53	7,82	14,60
C. A Mancha	9,31	5,05	16,68
C. León	10,50	6,28	17,00
Cataluña	9,15	7,17	11,77
C. Valenciana	9,99	7,51	13,50
Estremadura	17,11	10,98	27,11
Galicia	**13,46**	**9,02**	**19,15**
Madrid	6,47	5,22	8,12
Murcia	10,54	7,41	15,42
Navarra	4,99	3,60	7,00
País Vasco	9,40	7,64	11,82
A Rioxa	5,51	4,27	7,47
Ceuta e Melilla (1)	13,37	9,95	20,27
España	**10,81**	**7,94**	**14,91**

(1) As estimacións de Ceuta e Melilla non se publican desagregadas porque o tamaño mostral en cada unha delas non o permite.
Datos en medias anuais
Fonte: INE, EPA

Taxas de desemprego. Galicia 2004

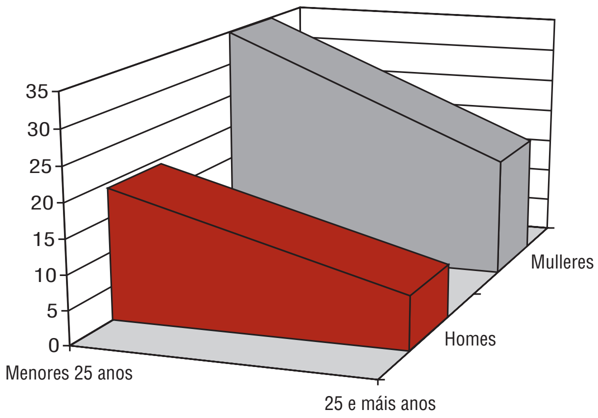

O gráfico adxunto evidencia que:

▌A taxa de desemprego en Galicia da poboación menor de 25 anos foi en 2004 dun 25,9% (superior en 3,9 puntos ao promedio estatal, en dez puntos ao da Unión Europea ou en quince puntos ao dos Estados Unidos de América).

▌As mulleres menores de 25 anos tiveron en 2004 en Galicia unha taxa de desemprego do 35% (8,4 puntos porcentuais por riba do valor en España).

A distribución das taxas de desemprego das provincias de Galicia (con desglose por sexos) pódese ver para o último trienio no cadro 3.35; compróbase que:

▌No último bienio só baixou a taxa de paro na provincia de Lugo; o maior crecemento nese período foi na de Ourense (4,7 puntos).

■ Cadro 3.35

Taxas de paro. Por sexo e provincia. Galicia/España. 2002-2004

	2002	2003	2004
A Coruña			
Homes	9,3	8,9	9,7
Mulleres	17,8	19,9	20,6
Total	**12,8**	**13,7**	**14,5**
Lugo			
Homes	6,3	5,7	4,3
Mulleres	13,0	11,3	13,9
Total	**9,2**	**8,1**	**8,6**
Ourense			
Homes	6,5	5,9	9,9
Mulleres	11,2	12,0	17,7
Total	**8,5**	**8,4**	**13,2**
Pontevedra			
Homes	8,2	9,3	9,6
Mulleres	21,2	21,0	19,9
Total	**13,7**	**14,4**	**14,1**
Galicia			
Homes	**8,2**	**8,3**	**9,0**
Mulleres	**17,5**	**18,3**	**19,1**
Total	**12,2**	**12,6**	**13,5**

Medias anuais
Fonte: INE, EPA (recollido de: ige.xunta.es/ga/sociais/traballo/epa)

▌En 2004 só baixou na provincia de Pontevedra (e tivo un aumento moi intenso en Ourense).

▌As dúas provincias máis desenvolvidas teñen en 2004 as maiores taxas de desemprego feminino (no entorno do 20%).e tamén os únicos diferenciais homes- mulleres que superan os dez puntos.

No cadro 3.36 recollemos a distribución da poboación desempregada galega no último trienio segundo o tempo de busca no emprego. Sobrancearemos que:

▌Subiu especialmente en 2004 o número de persoas desempregadas que levan sen atopar emprego entre 6 e 11 meses ou ben 2 anos ou máis (pero aumentou tamén nas que levan de un a dous anos).

▌Aumentou en Galicia o desemprego de longa duración no último bienio a un ritmo constante dunhas 7.000 persoas por ano, polo que quedou en 2004 co maior valor do período analizado (78.300 persoas, 7.700 máis que no ano anterior e 14.400 máis que en 2002). O paro de longa duración afecta xa a case a metade do total de persoas desempregadas (e ten moito maior incidencia nas mulleres que nos homes).

■ Cadro 3.36

Parados por tempos de busca de emprego

	2002	2003	2004
Menos de 6 meses	51,7	52,8	52,7
De 6 a 11 meses	23,4	26,7	32,9
De 1 ano a menos de 2	22,6	24,9	27,7
2 anos ou máis	41,3	45,7	50,6
Xa atopou traballo	9,2	9,7	10,4
Total	**148,2**	**159,8**	**174,3**

Medias anuais
Fonte: INE, EPA. Elaboración polo IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE.

3.7. O paro rexistrado

O paro rexistrado é unha fonte alternativa á vista no apartado anterior. Os seus valores para a nosa comunidade autónoma obtéñense do rexistro que a tal efecto existe nas Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia e no Instituto Social de la Marina, onde os parados se poden inscribir para solicitar servizos de intermediación laboral, formación, prestacións, etc. Os datos son introducidos no Sistema de Información do INEM, que realiza o tratamento estatístico para o conxunto do Estado.

Para explicar a diferenza entre os datos do paro estimado e os do paro rexistrado hai que ter en conta que o primeiro resulta dunha estimación estatística e o segundo dun rexistro, e neste último caso non todos os colectivos teñen motivos para inscribirse (por exemplo por ter unha baixa expectativa de acceder ao traballo); ademais varios colectivos de desempregados non son computados polo INEM como parados, como por exemplo os estudantes de ensino oficial menores de 25 anos (ou ben os que superando esa idade sexan demandantes de primeiro emprego), demandantes de emprego por período inferior a tres meses, demandantes con xornada semanal menor de 20 horas ou traballadores eventuais agrarios beneficiarios do subsidio especial de desemprego. Na EPA, en cambio, consideránse paradas a todas as persoas de 16 ou máis anos que están sen traballo, dispoñibles para traballar e buscando activamente emprego (ou xa atoparon traballo e están á espera de se incorporar).

Tendo en conta as moitas situacións que se inclúen na lexislación que regula cales son as demandas de emprego pendentes nas oficinas de emprego que non se consideran incluídas no concepto de paro rexistrado, e dado que os datos de paro homologables por Eurostat son os da EPA, consideramos máis axeitado realizar o estudo do desemprego cos datos do INE.

O cambio de metodoloxía da EPA no ano 2002 non afecta, obviamente, ao paro rexistrado, pero si que ten a súa repercusión indirecta nas taxas de paro rexistrado, posto que supón un cambio na variable que se toma como denominador (a poboación activa) na fórmula de cálculo desas taxas; dado que a nova metodoloxía supón unha suba da poboación activa, conlevará unhas taxas de paro rexistrado a partir de entón menores das que resultarían coa vella metodoloxía.

Si que vai afectar (pero desde o ano 2005) de xeito importante a aplicación do novo sistema de información dos Servizos Públicos de Emprego, que fixo aflorar 32.528 desempregados máis en Galicia (479.050 no total de España), o que representa un 20,6% máis dos que ata o ano 2004 se viñan computando en Galicia.

O desemprego das diferentes comunidades autónomas en decembro de 2004 e a súa variación (absoluta e relativa) respecto do ano anterior figuran no cadro 3.37, que explicita que nese ano:

- A diminución do paro rexistrado en Galicia (1,89%) quedou medio punto por baixo do promedio español (2,41%).

- A participación relativa de Galicia no paro rexistrado estatal (9,2%) é moito maior que o noso peso relativo poboacional (6,4%).

A evolución do paro rexistrado en Galicia dese o ano 2000 figura no cadro 3.38, que recolle tamén as taxas de paro; cómpre facer unha chamada de atención respecto

Paro rexistrado. Por comunidade autónoma. 2003-2004

Cadro 3.37

	Decembro 2004	Variacións anuais: Variación absoluta	Variacións anuais: % Variación
Andalucía	347.836	-18.461	-5,04
Aragón	30.696	-2.631	-7,89
Asturias	54.577	-659	-1,19
Baleares	38.612	1.036	2,76
Canarias	106.038	3.810	3,73
Cantabria	22.468	-1.790	-7,38
C. A Mancha	79.974	-784	-0,97
C. León	96.189	-6.088	-5,95
Cataluña	207.521	816	0,39
Ceuta	4.566	456	11,09
C. Valenciana	150.834	7.894	5,52
Estremadura	63.849	-921	-1,42
Galicia	**154.363**	**-2.974**	**-1,89**
A Rioxa	7.511	135	1,83
Madrid	176.328	-16.465	-8,54
Murcia	34.875	-1.753	-4,79
Navarra	17.863	308	1,75
País Vasco	71.622	-3.170	-4,24
Melilla	4.568	44	0,97
España	**1.670.290**	**-41.197**	**-2,41**

Fonte: INEM

Evolución do paro rexistrado e da taxa de paro. Galicia.
Galicia 2000-2004

Cadro 3.38

	Nº Parados	Taxa de paro
2000	142.216	12,16
2001	138.354	12,10
2002	151.015	12,35
2003	157.337	12,36
2004	**154.363**	**11,94**

Datos de decembro de cada ano.
Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais: Informe do paro rexistrado

destas, para que non se esqueza que as taxas de paro rexistrado resultan dunha estraña mestura de datos rexistrais (número de desempregados) con datos de estimación estatística (poboación activa), polo que o seu uso está amplamente cuestionado.

O volume absoluto de desempregados acada en Galicia en 2004 o segundo valor máis alto do último quinquenio; a taxa de paro nese ano é a menor, sobranceando o escaso recorrido da mesma nese período (só variou catro décimas da maior á menor).

O desemprego rexistrado das diferentes provincias galegas en 2004 figura no cadro 3.39, que permite ás persoas interesadas realizar o estudo desagregado do paro rexistrado en dous grupos de idade, sexos e provincias.

■ Cadro 3.39

Paro rexistrado. Por provincias e idades. Galicia. 2004

	Total	Menores de 25 anos			Maiores de 25 anos		
		Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres
A Coruña	63.879	8.283	3.712	4.571	55.596	21.920	33.676
Lugo	16.047	2.160	989	1.171	13.887	5.991	7.896
Ourense	18.321	2.031	924	1.107	16.290	6.650	9.640
Pontevedra	56.116	8.242	3.712	4.530	47.874	18.156	29.718
Galicia	**154.363**	**20.716**	**9.337**	**11.379**	**133.647**	**52.717**	**80.930**

Datos de decembro
Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais (Informe do paro rexistrado)

O cadro 3.40 recolle a desagregación provincial do número de desempregados e das taxas de paro rexistrado en 2004 e permite a comparanza cos valores estatais. Subliñaremos que as catro provincias galegas superan a taxa española de desemprego, sobranceando especialmente as dúas meridionais (que son as que están por riba do promedio galego).

Paro rexistrado e taxa de paro. Por provincias. 2004

■ Cadro 3.40

	Nº Parados	Taxa de paro
España	**1.670.290**	**8,67**
A Coruña	63.879	11,84
Lugo	16.047	9,95
Ourense	18.321	12,87
Pontevedra	56.116	12,47
Galicia	**154.363**	**11,94**

Datos de decembro 2004
Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais: Informe do paro rexistrado

As taxas de paro rexistrado de Galicia no ano 2004 por sexos e grupos de idade do cadro 3.41 constatan que nas mulleres son moito maiores que nos homes (moi especialmente no grupo das persoas maiores de 25 anos).

Taxa de paro. Por idades e sexos. Galicia. 2004

■ Cadro 3.41

	Menores de 25 anos	Maiores de 25 anos
Homes	12,2	8,1
Mulleres	19,5	15,9

Datos de decembro 2004
Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais: Informe do paro rexistrado

A distribución sectorial do paro rexistrado de Galicia ao final de 2004 e a súa variación nese ano figura no cadro 3.42, que reflicte que:

■ Cadro 3.42

Paro rexistrado. Por sectores. Galicia. 2004

	Decembro 2004	Variación decembro 2003	% Variación
Agricultura e pesca	**4.247**	260	6,12
Industria	**25.523**	-1.305	-5,11
Construción	**19.146**	-305	-1,59
Servizos	**81.006**	1.465	1,81
Sen emprego anterior	**24.441**	-3.089	-12,64

Datos decembro
Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais: Informe do paro rexistrado

- O sector servizos ten máis desempregados (7.649 persoas máis) que a suma dos outros catro apartados do cadro, e desde logo moito máis (32.090) que os outros tres sectores produtivos xuntos (agro-pesqueiro, industrial e construción)
- Na variación do último ano, baixou con especial intensidade o colectivo de desempregados: "sen emprego anterior" mentres que o que subiu porcentualmente máis foi o sector agro-pesqueiro.

O cadro 3.43 explicita a situación do paro rexistrado por niveis académicos e provincias: os niveis de EXB e certificado de estudios primarios concentran dúas de cada tres persoas desempregadas de Galicia ao final do ano 2004 (66,8%, un punto máis que no ano anterior).

■ Cadro 3.43

Paro rexistrado. Por nivel académico e provincias. 2004

	Sen estudos	Sen certif. estudos prim.	Con certif. estudos prim.	EXB	BUP	FP	Estudos medios	Estudos superiores
A Coruña	136	2.001	18.476	24.072	7.293	4.999	2.625	4.277
Lugo	9	939	5.043	4.866	1.655	1.694	987	854
Ourense	24	840	6.825	5.605	2.090	1.330	843	764
Pontevedra	53	1.552	15.703	22.503	6.380	4.969	2.208	2.748
Galicia	**222**	**5.332**	**46.047**	**57.046**	**17.418**	**12.992**	**6.663**	**8.643**

Datos de decembro 2004
Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais: Informe do paro rexistrado

Dúas vantaxes do paro rexistrado respecto do paro-EPA ou paro estimado son a posibilidade de estudio mensual e unha maior desagregación espacial dos datos (por comarcas, ou mesmo por concellos). No cadro 3.44 recollemos o paro rexistrado nas distintas comarcas de Galicia, coa súa distribución por idades (con detalle por sexos en cada unha delas) e por sectores económicos, para permitir realizar a súa análise ás persoas que necesiten un maior nivel de concreción territorial.

■ Cadro 3.44 **Paro rexistrado por comarcas. Por idades e sectores económicos. Galicia.2004**

Comarcas	Total	Distribución por idades						Distribución por sectores económicos				
		Menores de 25 anos			Resto de idades			Agric./ gand.	Industria	Construc.	Servizos	Sen emprego
		Global	Homes	Mulleres	Global	Homes	Mulleres					
A Barcala	670	75	35	40	595	335	260	22	78	160	329	81
Muros	886	97	36	61	789	305	484	38	238	163	379	68
Noia	1.897	254	89	165	1.643	659	984	103	350	330	902	212
O Sar	1.048	123	62	61	925	424	501	10	248	162	495	133
Ordes	1.902	247	103	144	1.655	749	906	26	453	365	710	348
Ortegal	676	100	36	64	576	228	348	56	127	96	288	109
Santiago	8.704	1.165	506	659	7.539	3.107	4.432	75	862	1.018	4.990	1.759
Terra de Melide	547	68	24	44	479	221	258	13	95	79	244	116
Terra de Soneira	1.187	131	48	83	1.056	510	546	50	215	320	461	141
Xallas	1.004	101	52	49	903	505	398	23	145	353	389	94
A Coruña	20.393	2.320	1.182	1.138	18.073	7.243	10.830	309	2.814	2.005	12.555	2.710
Arzúa	782	107	54	53	675	324	351	20	151	151	339	121
Barbanza	4.531	656	232	424	3.875	1.202	2.673	267	1.548	438	1.924	354
Bergantiños	4.826	644	303	341	4.182	1.563	2.619	119	1.503	975	1.707	522
Betanzos	1.726	277	115	162	1.449	635	814	18	253	224	978	253
Eume	1.344	240	124	116	1.104	427	677	19	142	240	647	296
Ferrol	10.090	1.463	612	851	8.627	2.849	5.778	127	1.303	1.179	4.673	2.808
Fisterra	1.666	215	99	116	1.451	634	817	56	225	335	794	256
A Fonsagrada	209	34	15	19	175	89	86	20	36	30	91	32
A Mariña Central	1.190	194	86	108	996	354	642	50	131	141	718	150
A Mariña Occ.	1.281	223	105	118	1.058	379	679	60	121	142	766	192
A Mariña O.	681	86	43	43	595	238	357	20	67	90	428	76
A Ulloa	378	45	24	21	333	175	158	12	54	87	186	39
Chantada	699	79	41	38	620	325	295	23	90	150	373	63
Lugo	5.906	802	346	456	5.104	1.992	3.112	105	547	576	3.825	853
Meira	172	23	9	14	149	64	85	11	18	15	104	24
Os Ancares	520	60	31	29	460	268	192	28	43	110	290	49
Quiroga	338	46	22	24	292	130	162	20	49	57	146	66
Sarria	1.157	108	61	47	1.049	478	571	20	132	161	649	195
Terra Chá	1.781	217	87	130	1.564	836	728	33	266	377	889	216
Terra de Lemos	1.735	243	119	124	1.492	663	829	38	201	269	902	325
A Limia	1.470	143	52	91	1.327	539	788	70	200	232	752	216
Allariz-Maceda	648	74	35	39	574	229	345	19	162	106	287	74
Baixa Limia	432	27	16	11	405	208	197	47	42	90	221	32
O Carballiño	1.409	165	77	88	1.244	509	735	31	222	189	705	262
O Ribeiro	949	132	67	65	817	388	429	43	124	148	489	145
Ourense	8.135	1.009	446	563	7.126	2.639	4.487	102	1.084	957	4.640	1.352
Terra de Caldelas	184	16	6	10	168	102	66	6	10	13	136	19
Terra de Celanova	1.124	82	35	47	1.042	501	541	34	206	187	560	137
Terra de Trives	254	22	14	8	232	150	82	6	49	48	124	27
Valdeorras	1.331	156	72	84	1.175	437	738	26	349	138	662	156
Verín	1.955	171	83	88	1.784	714	1.070	50	409	338	829	329
Viana	430	34	21	13	396	234	162	21	44	114	196	55
A Paradanta	756	112	44	68	644	326	318	24	87	153	339	153
Caldas	2.171	355	137	218	1.816	662	1.154	59	439	349	904	420
O Baixo Miño	3.025	555	244	311	2.470	932	1.538	267	518	368	1.346	526
O Condado	2.665	448	193	255	2.217	838	1.379	134	525	343	1.190	473
Deza	1.213	179	78	101	1.034	477	557	38	205	209	537	224
O Morrazo	5.249	873	433	440	4.376	1.712	2.664	460	799	468	2.803	719
O Salnés	7.147	1.060	395	665	6.087	2.136	3.951	212	1.394	739	3.884	918
Pontevedra	6.468	977	442	535	5.491	2.201	3.290	207	806	751	3.468	1.236
Tabeirós-T. de Montes	1.343	229	85	144	1.114	465	649	25	155	221	613	329
Vigo	26.079	3.454	1.661	1.793	22.625	8.407	14.218	575	5.189	2.187	14.150	3.978
Total	**154.363**	**20.716**	**9.337**	**11.379**	**133.647**	**52.717**	**80.930**	**4.247**	**25.523**	**19.146**	**81.006**	**24.441**

Datos de decembro. En miles
Fonte: Xunta de Galicia, Informe do paro rexistrado

3.8. A poboación inactiva

O cadro 3.45 presenta os datos da poboación inactiva de Galicia –con desagregación provincial e por situacións de inactividade– para o último trienio. Destacaremos os seguintes aspectos:

- Máis da metade das persoas inactivas galegos están encadradas en 2004 no grupo de "xubilados e pensionistas" (53,2%, 1,3 puntos porcentuais máis que no ano anterior), uns dez puntos por riba da media española. A nivel provincial, destacan moi por riba da media galega as provincias coa estrutura demográfica máis envellecida: Lugo (60,4%) e Ourense (58,8%, 3,3 puntos máis que en 2003).

- Na análise cruzada de situacións de inactividade e provincia sobrancearemos que en 2004 subiu a poboación inactiva nas catro provincias nas persoas con incapacidade permanente, na de Lugo en "labores da casa" e nas de Ourense e Pontevedra no grupo de "retirados, xubilados e pensionistas".

Como remate deste capítulo presentamos no cadro 3.46 a distribución porcentual das persoas inactivas de 2004 nas diversas comunidades autónomas. Destacaremos que:

- Globalmente Galicia é a comunidade cunha maior porcentaxe de persoas inactivas no grupo de "xubilados ou prexubilados" (41,9%), seguido moi de lonxe por Asturias e Cantabria (35% ambas comunidades). Tamén somos a comunidade cunha menor porcentaxe no gripo de "labores da casa" (seguida por Cataluña, con 6,6 puntos porcentuais máis).

- A análise diferenciada por sexos amosa que a clara diferenza en Galicia da composición interna das mulleres inactivas respecto do promedio español é o que explica esa situación, pois a estrutura interna dos inactivos é moi semellante ao promedio estatal mentres que nas inactivas a porcentaxe de xubiladas ou prexubiladas é máis do dobre que no promedio estatal (somos a primeira comunidade, seguida moi de lonxe por Cataluña) e no grupo de mulleres inactivas en "labores da casa" a comunidade cunha menor porcentaxe (seguida moi de lonxe por Baleares). A alta participación relativa da muller en Galicia no sector agro-pesqueiro (agricultura, marisqueo...) está, indubidablemente, tras desta constatación estatística.

Poboación inactiva por situación de inactividade. Galicia e provincias. 2002-2004

Cadro 3.45

	2002	2003	2004
Total			
A Coruña	470,8	442,2	433,2
Lugo	160,9	159,1	152,6
Ourense	155,9	161,3	160,4
Pontevedra	364,1	353,1	345,9
Galicia	**1.151,8**	**1.115,7**	**1.092,0**
Estudantes			
A Coruña	94,4	85,5	83,4
Lugo	21,7	22,5	22,1
Ourense	27,6	24,0	21,2
Pontevedra	71,2	65,0	60,0
Galicia	**214,9**	**196,9**	**186,7**
Labores da casa			
A Coruña	121,9	115,1	108,6
Lugo	25,7	25,8	26,7
Ourense	28,6	35,6	32,8
Pontevedra	102,5	94,3	83,9
Galicia	**278,7**	**270,8**	**252,0**
Retirados, xubilados e pensionistas			
A Coruña	224,0	215,9	215,7
Lugo	96,5	100,0	92,2
Ourense	86,5	91,9	94,3
Pontevedra	164,1	170,5	178,5
Galicia	**571,1**	**578,2**	**580,7**
Incapacitado permanente			
A Coruña	16,9	17,5	19,3
Lugo	13,7	8,9	10,5
Ourense	9,0	6,9	11,1
Pontevedra	12,8	12,2	13,6
Galicia	**52,4**	**45,5**	**54,5**
Outra situación			
A Coruña	13,7	8,1	6,2
Lugo	3,2	1,9	1,2
Ourense	4,2	3,0	1,0
Pontevedra	13,5	11,3	9,8
Galicia	**34,6**	**24,3**	**18,3**

Miles de persoas. Medias anuais
Fonte: INE. EPA. Elaboración do IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE.

Cadro 3.46 **Inactivos por sexo, comunidades autónomas e clase principal de inactividade. 2004**

	Total	Estudante	Xubilado ou prexubilado	Labores da casa	Incapacitado para traballar	Perceptor pensión distinta da de xubilación (ou prexubilación)	Outras
Ambos sexos							
Total	**100.0**	**16.4**	**30,1**	**32,5**	**5,6**	**12,2**	**3,1**
Andalucía	100,0	17,7	24,1	34,6	7,7	11,6	4,3
Aragón	100,0	14,2	34,8	34,9	2,5	12,0	1,6
Asturias	100,0	15,1	35,4	30,3	2,3	13,1	3,6
Baleares	100,0	15,2	33,3	31,0	8,7	11,2	0,6
Canarias	100,0	19,7	21,8	34,4	5,9	13,5	4,8
Cantabria	100,0	18,0	35,4	32,2	1,4	11,0	2,0
C. A Mancha	100,0	15,4	27,1	40,1	4,5	10,8	2,1
C. León	100,0	16,6	33,6	32,5	3,3	11,8	2,2
Cataluña	100,0	13,2	34,0	29,7	5,8	14,3	2,9
C. Valenciana	100,0	16,1	30,4	31,9	7,2	12,2	2,1
Estremadura	100,0	16,3	24,7	34,3	6,8	13,0	4,7
Galicia	**100.0**	**17.1**	**41,9**	**23,1**	**5,0**	**11,3**	**1,7**
Madrid	100,0	18,1	29,0	34,3	2,6	11,2	4,6
Murcia	100,0	16,9	21,4	32,3	17,2	10,3	2,0
Navarra	100,0	16,4	31,5	33,0	4,1	12,4	2,7
País Vasco	100,0	16,8	30,2	32,6	5,4	13,3	1,7
A Rioxa	100,0	14,1	31,2	37,7	2,8	12,5	1,7
Ceuta e Melilla	100,0	17,8	20,1	35,9	2,8	12,7	10,6
Homes							
Total	**100.0**	**21.1**	**60,6**	**1,7**	**8,4**	**2,4**	**5,8**
Andalucía	100,0	23,7	53,8	0,8	11,0	2,6	8,0
Aragón	100,0	18,1	71,3	2,3	3,2	1,6	3,5
Asturias	100,0	20,1	67,4	0,5	2,7	2,9	6,4
Baleares	100,0	17,4	59,3	8,5	11,5	2,0	1,3
Canarias	100,0	24,4	44,4	6,2	9,1	6,1	9,9
Cantabria	100,0	24,2	67,6	0,2	1,4	3,0	3,6
C. A Mancha	100,0	19,3	67,4	1,4	5,9	1,1	4,9
C. León	100,0	20,5	67,4	1,1	4,4	2,4	4,1
Cataluña	100,0	16,8	63,3	1,6	9,9	2,9	5,4
C. Valenciana	100,0	19,8	59,2	2,6	12,1	1,4	4,9
Estremadura	100,0	20,6	57,0	1,0	9,4	1,9	10,2
Galicia	**100.0**	**20.6**	**63,0**	**2,5**	**6,8**	**3,3**	**3,7**
Madrid	100,0	25,2	63,2	0,2	3,8	0,9	6,7
Murcia	100,0	21,2	44,5	0,9	25,7	2,9	4,8
Navarra	100,0	21,0	63,8	2,2	7,5	1,2	4,2
País Vasco	100,0	20,7	64,8	1,4	8,3	1,8	3,1
A Rioxa	100,0	18,4	64,8	1,4	6,4	5,1	3,9
Ceuta e Melilla	100,0	24,5	44,9	1,4	5,9	2,7	20,6
Mulleres							
Total	**100,0**	**13,9**	**13,3**	**49,5**	**4,1**	**17,6**	**1,6**
Andalucía	100,0	14,7	8,8	52,0	5,9	16,2	2,4
Aragón	100,0	11,9	13,8	53,7	2,1	18,0	0,5
Asturias	100,0	12,2	16,5	48,0	2,2	19,1	2,0
Baleares	100,0	13,9	18,7	43,7	7,1	16,3	0,3
Canarias	100,0	17,0	8,7	50,6	4,1	17,8	1,9
Cantabria	100,0	14,8	18,2	49,3	1,4	15,2	1,1
C. A Mancha	100,0	13,4	5,8	60,5	3,8	15,9	0,6
C. León	100,0	14,3	13,7	51,0	2,6	17,4	1,0
Cataluña	100,0	11,1	17,4	45,7	3,5	20,8	1,5
C. Valenciana	100,0	14,1	14,8	47,9	4,5	18,1	0,6
Estremadura	100,0	14,0	6,9	52,8	5,4	19,2	1,7
Galicia	**100,0**	**14,9**	**29,1**	**35,5**	**3,9**	**16,1**	**0,5**
Madrid	100,0	14,4	11,0	52,3	2,0	16,7	3,5
Murcia	100,0	14,7	9,7	48,1	12,9	14,0	0,6
Navarra	100,0	13,7	13,0	50,6	2,1	18,8	1,8
País Vasco	100,0	14,6	10,6	50,3	3,7	19,8	0,9
A Rioxa	100,0	11,8	13,0	57,4	0,9	16,5	0,4
Ceuta e Melilla (1)	100,0	14,0	5,7	55,8	1,1	18,5	4,9

(1) As estimacións de Ceuta e Melilla non se publican desagregadas porque o tamaño mostral en cada unha delas non o permite
Datos en medias anuais de porcentaxe respecto da poboación inactiva total de cada comunidade autónoma.
Fonte: INE, EPA.